

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

Handan VURAL

**KARA PARA AKLAMA SUÇU İLE MÜCADELEDE
ADLİ MUHASEBECİLİK MESLEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETCİSİ

Yrd. Doç. Dr. O. Berna İPEKTEN

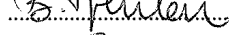
ERZURUM-2010

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. Dr. O. Berna İPEKTEN danışmanlığında, Handan VURAL tarafından hazırlanan bu çalışma 28/10/2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından İşletme Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. O. Berna İPEKTEN

İmza: 

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Bener GÜNGÖR

İmza: 

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Fatma GÜNDOĞDU

İmza: 

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.../.../...


Prof. Dr. Mustafa Yıldırım

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
KISALTMALAR DİZİNİ	VII
ÇİZELGELER DİZİNİ	VIII
ÖNSÖZ.....	IX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KARA PARA VE KARAPARANIN AKLANMASI

1.1. KARA PARA NEDİR?	4
1.2. KARA PARA AKLAMA.....	5
1.3. TÜRKİYE’NİN KARA PARA İLE TANIŞMASI VE TÜRKİYE’DE KARA PARA AKLAMA	8
1.4. KARA PARAYI AKLAMAYI GEREKTİREN NEDENLER	11
1.5. ÖNCÜL SUÇ	12
1.6. KARA PARA AKLAMANIN EKONOMİK ETKİLERİ	14
1.7. KARA PARA AKLAMA AŞAMALARI	14
1.7.1. Yerleştirme (Placement)	14
1.7.2. Ayrıştırma (Layering).....	16
1.7.3. Bütünleştirme (Integrating)	16
1.7.4. Örnek Olaylar	16
1.8. KARA PARANIN AKLANMASI İÇİN KULLANILAN KURUM VE YÖNTEMLER	21
1.8.1. Sık Kullanılan Yöntemler	22
1.8.1.1. Fonların Yasadışı İthalı	22
1.8.1.2. Şirinler Yöntemi	22
1.8.1.3. Parçalama Yöntemi.....	23
1.8.1.4. Vergi Cennetleri	23
1.8.1.5. Oto-Finans Borç Metodu.....	23
1.8.1.6. Paravan ya da Hayali Şirketlerin Kullanılması	24
1.8.1.7. Nakit Para Kullanılan İşyerlerinin İşletilmesi	

(Göstermelik Şirketler)	24
1.8.1.8. Kumarhaneler ve Gazinolar	24
1.8.1.9. Sahte ya da Şişirilmiş Faturaların Kullanılması	25
1.8.1.10. Döviz Alımı ve Döviz Büfelerinin Kullanılması.....	25
1.8.1.11. Alternatif Havale Sistemleri.....	25
1.8.2. Finans Kurumlarının Aracı Olarak Kullanıldığı Yöntemler	26
1.8.2.1. Nakit Transferlerinin Yapılması	26
1.8.2.2. Banka Hesaplarının Kullanılması	27
1.8.2.3. Yatırımla İlgili İşlemlerin Yapılması	27
1.8.2.4. Off-Shore Uluslar Arası Faaliyetler	28
1.8.2.5. Finans Kurumları Çalışanlarının Aracılığından Yararlanılması	28
1.8.2.6. Online Bankacılık.....	28
1.9. KARA PARA AKLAMA İLE NİÇİN MÜCADELE EDİLMELİ?	29
1.10. KARA PARA İLE KAYIT DIŞI EKONOMİ ARASINDAKİ FARKLAR....	31
1.11. KARA PARANIN AKLANMASININ ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEMEL ULUSLARARASI METİN VE OLUŞUMLAR.....	32
1.11.1. Temel Uluslar Arası Metinler	33
1.11.1.1. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R(80)10 Sayılı Tavsiye Kararı.....	33
1.11.1.2. Viyana Konvansiyonu.....	34
1.11.1.3. Strazburg Konvansiyonu.....	35
1.11.1.4. Palermo Konvansiyonu.....	35
1.11.1.5. BASEL Komitesi İlkeler Bildirisi	36
1.11.2. Temel Uluslar Arası Oluşumlar.....	36
1.11.2.1. Mali Eylem Görev Grubunun Faaliyetleri	36
1.11.2.2. Egmont Grubu.....	37
1.11.2.3. Uyuşturucu Maddelerin Uluslar Arası Kontrolü Birleşmiş Milletler Programı (UNDCP).....	38
1.12. HUKUKUMUZDA KARAPARANIN AKLANMASI SUÇLARI	39
1.12.1. Suçun Mahiyeti.....	39
1.12.2. Suçun Hukuki Konusu.....	40
1.12.3. Kara Parayı Doğuran Suçlar	40

1.12.4. Suçun Unsurları	41
1.12.4.1. Suçun Maddi Unsurları	41
1.12.4.2. Suçun Manevi Unsurları	41

İKİNCİ BÖLÜM

ADLİ MUHASEBE VE ADLİ MUHASEBECİLİK

2.1. ADLİ'NİN TANIMI.....	43
2.2. ADLİ MUHASEBE VE ADLİ MUHASEBECİLİK KAVRAMLARI	43
2.2.1. Adli Muhasebe.....	43
2.2.2. Adli Muhasebecilik.....	44
2.2.3. Adli Muhasebenin Faaliyet Alanları	45
2.2.3.1. Dava Destek Danışmanlığı (Hukuki Destek)	46
2.2.3.2. Araştırmacı Muhasebecilik	46
2.2.3.3. Uzman Bilirkişilik (Uzman Şahitlik)	47
2.2.4. Adli Muhasebecinin Özellikleri	47
2.2.5. Adli Muhasebecilik İlkeleri	48
2.2.5.1. Bağımsızlık İlkesi	48
2.2.5.2. Mesleki Yeterlik	48
2.2.5.3. İşin Kapsamı	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADLİ MUHASEBECİLİK MESLEĞİ VE AKLAMA SUÇU İLE MÜCADELE

3.1. ADLİ MUHASEBE MESLEĞİ VE UYGULAMA ALANLARI İLE AKLAMA SUÇUYLA MÜCADELE.....	49
3.1.1. Adli Muhasebecinin Dava Destek Danışmanlığı Hizmeti ve Aklama Suçuyla Mücadele	49
3.1.2. Adli Muhasebecinin Hile Denetçiliği Hizmeti ve Aklama Suçu ile Mücadele	51
3.1.3. Adli Muhasebecinin Uzman Şahitlik Hizmeti ve Aklama Suçu ile Mücadele	52

3.2. ADLİ MUHASEBECİLİK MESLEĞİNİN AKLAMA SUÇU İLE MÜCADELEDE TÜRKİYE AÇISINDAN UYGULANMA GEREKLİLİĞİ VE YAPILMASI GEREKEN DÜZENLEMELER.....	53
SONUÇ.....	57
KAYNAKLAR	59
ÖZGEÇMİŞ.....	66

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
KARA PARA AKLAMA SUÇU İLE MÜCADELEDE
ADLİ MUHASEBECİLİK MESLEĞİ

Handan VURAL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. O. Berna İPEKTEN

2010 – Sayfa: 66 + IX

Jüri: Yrd. Doç. Dr. O. Berna İPEKTEN

Doç. Dr. Bener GÜNGÖR

Yrd. Doç. Dr. Fatma GÜNDOĞDU

Kara Para aklama toplumların yıllardan beri karşı karşıya olduğu ve günden güne ülkeleri ve toplumları yıpratıcı özelliklerle de ekonomik anlamda sarsan bir konudur. Gelişen teknoloji, küreselleşme ile artan ticari faaliyetler hayatı kolaylaştırmanın yanında daha kolay yollardan para kazanma arzusunun, finansal kaynaklı suçların yaygınlaşmasını beraberinde getirmiştir.

Artık günümüzde en çok mücadele etme ihtiyacı hissedilen suçların başında aklama suçları gelmektedir. Bu alandaki suçları engelleme, uluslararası birlikteliklerle oluşturulan ortak hareketler bu tarz suçlarla mücadeleye yönelik düzenlemeler vasıtasıyla yapılmaktadır. Fakat aklama suçuyla mücadelede alanında uzmanlaşmış, özellikle muhasebe alanında yetkin meslek erbablarıyla çalışılmasına ihtiyaç vardır. Bu bağlamda daha çok yabancı ülkeler adli muhasebeci yetiştirmişler, adli muhasebe alanında gelişme yolunu seçmişlerdir. Adli muhasebeciler hile denetçiliği, dava destek danışmanlığı ve uzman şahitlik faaliyetleriyle aklama suçunun belirlenmesi ve önlenmesinde yetkin meslek elemanlarıdır.

Ne yazık ki henüz ülkemizde uygulama alanı bulamayan adli muhasebecilik ile aklama suçunun önlenmesinde ve tespitinde göz ardı edilemeyecek düzeyde önem verilmesi gereken bir konu. Bu çalışmamızın amacı adli muhasebecilik mesleğinin aklama suçu ile mücadelede ne denli önemli olduğunu ve artık ülkemizde de ağırlık verilmesi gereken bir mevzu olduğunu göstermektir.

ABSTRACT
GRADUATE THESIS
FIGHTING AGAINST MONEY LAUNDERING CRIME AND FORENSIC
ACCOUNTANCY PROFESSION

Handan VURAL

Advisor : Assist. Prof. Dr. O. Berna İPEKTEN

2010 – Page: 66 + IX

Jury: Assist. Prof. Dr. O. Berna İPEKTEN

Assoc. Prof. Dr. Bener GÜNGÖR

Assist. Prof. Dr. Fatma GÜNDOĞDU

Since the year of money laundering against society and that the countries and communities from day to day wear, especially in the economic sense of shock is an issue. Improving technology, increasing globalization of business activities by facilitating easier way of life, the desire to earn money from the financial source of crime brought widespread.

Nowadays, most felt the need to combat money laundering crimes, the crimes are at the beginning.. Crime prevention in this area, created an international joint movements birlikteliklerle through such arrangements are made to combat crime.. In the fight against money laundering offense, but specialize in, especially in the accounting field are needed to work with competent professionals. In this context, forensic accountants cultivated more foreign countries, have chosen the way of development in the field of forensic accounting. Of forensic accountants, fraud auditing, litigation support and expert witness consulting activities of the crime of money laundering detection and prevention are competent professionals.

Unfortunately, our country still can not find the application field of forensic accounting and money laundering prevention and detection of crime can not be ignored that should be given priority issue. The purpose of this study of forensic accountancy profession in the fight against money laundering offense is and how important it should be emphasized that our country is a matter to indicate.

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ACFE	: Association of Certified Fraud Examiners - Sertifikalı Soruşturmacı İnceleme Derneği
ARS	: Alternative Remittance Systems - Alternatif Havale Sistemleri
ATM	: Automatic Teller Machine – Otomatik Vezne Makinesi (Bankamatik)
BM	: Birleşmiş Milletler
C	: Cilt
FAQ	: Fraud Assesment Questioning - Sorgulama Dolandırıcılık Değerlendirme
FATF	: Financial Action Task Force – Mali Eylem Görev Gücü
FIU	: Florida Internarional University
IRS	: Internal Revenue Service – İç Gelirler Servisi
KDV	: Katma Değer Vergi
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurumu
OECD	: Organization for Economic Cooperation and Development – Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SÖCAK	: Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu
ŞİB	: Şüpheli İşlem Bildirimi
TADOC	: Türkiye Uluslar Arası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi, Kara Para Aklama Merkezi
TCK	: Türkiye Cumhuriyeti Kanunları
TL	: Türk Lirası
UNDCP	: United Nations International Drug Control Programme – Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Programı

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.1. Şüpheli İşlem Bildirimi Sayıları ve Kaynaklarına Göre Dağılımı.....	9
Çizelge 1.2. Analiz Çalışmaları Hakkında Bilgilendirilen Kurumlar	10
Çizelge 1.3. Aklama Suçu Duyurularının Öncül Suçlara Göre Dağılımı	11
Çizelge 2.1. 40+9 Tavsiyede Genel Durumumuz	55
Çizelge 2.2. Uyumsuz Olduğumuz Tavsiyeler	56

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın konusunu, günümüz ekonomisini ve sosyal yaşamını yakından ilgilendiren, ilgilendirmekle kalmayıp olumsuz açıdan da etkileyen kara para aklama ve adli muhasebecilik mesleği oluşturmaktadır.

Çağımız teknolojisinin gelişmesi, imkanların artması ve parasal kazançlar sağlamak adına emekten ziyade teknolojinin kullanması insanları kolay gelir elde etmeye yöneltmiştir. Buna emeksiz kazanç demek doğru bir tanım olacaktır. Geçmişten günümüze süregelen ve suç gelirleri olarak adlandırılan kara para aklama suçları akıl almaz oranda çoğalmış ve mücadelesi günden güne zorlaşmıştır. Her geçen günün ardından yeni yöntemler türetilerek çeşitli ve kanunsuz kazanç kaynakları oluşturulmuştur. Kara para aklama ile mücadele konusunda ise Türkiye’de henüz başlatılamamış bir meslek ‘Adli Muhasebecilik’ mesleği ön plana çıkmaktadır.

Tezim kara para aklama suçu mücadelesi ve adli muhasebecilik mesleği ilişkisi üzerinde durmuş ve muhasebe mesleğinin suç sektöründe ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır.

Çalışmama bilgi ve tecrübeleriyle, ve de sonsuz desteğiyle katkılarda bulunan değerli danışman hocam sayın Yrd.Doç.Dr. Osman Berna İPEKTEN’e, şahsıma kıymetli vakitlerini ayırarak çalışmama önerileriyle katkı sağlayan sayın Yrd.Doç.Dr. Mukadder HORASAN’a, değerli ablam Canan SEZER’e ve varlığı bile yeterli olan sevgili yeğenim Banu SEZER’e desteklerini ve inançlarını esirgemedikleri için teşekkürlerimi arz ederim.

GİRİŞ

Küreselleşmenin yaşandığı günümüz toplumlarında ticaretin gelişmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinin insanların daha rahat yaşamalarını sağlayacak düzeyde ilerlemesi, kişilerin birçok işlemi zahmetsizce ve kolaylıkla yapmalarına olanak sağlamıştır. Ancak gelişen dünya ile birlikte finansal suç işleme oranları da artış göstermiştir.

Gelişen teknoloji ile birlikte artık, suçların işlenme şekli daha çok sanal ortamda olmakta ve bunun içinde çoğunlukla da finansal suçlar yer almaktadır. Yapılan son araştırmalar göstermektedir ki, finansal suçların başında aklama suçu, dolandırıcılık, tarihi eser kaçakçılığı, terörizmin finansmanı gibi suçlar gelmektedir.

Aklama suçu küresel anlamda mücadele gerektiren suçların başını çekmektedir. Aklama suçu, yasal olmayan yollardan elde edilen paraların yasallaşması olarak tanımlanabilir. Yasadışı yollardan elde edilen suç gelirlerinin kaynağını gizlemek suretiyle gerçekleştirilen bir finansal suç işlemidir. Bu suç işlemi birçok yöntemle yapılabilmektedir; Silah kaçakçılığı, bilgisayar hileleri, rüşvetçilik, zimmete para geçirme, vb. bunlardan yalnızca birkaçıdır.

Aklama suçu sadece yaşanan ülkeyi değil, suç gelirlerinin işlem gördüğü tüm toplumları ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel olarak olumsuz yönde etkilemektedir. Bu anlamda aklama suçu uluslar arası boyutlu, sınırları olmayan küresel bir suç faaliyetidir.¹

Uluslar arası boyutlarda etkili olan aklama suçu faaliyeti, çeşitli aşamalardan geçilerek yapılabilmektedir. Ancak en etkili ve en çok kullanılan 3 aşama mevcuttur.

Bunlar:

- 1) Yerleştirme,
- 2) Ayrıştırma,
- 3) Bütünleştirme,

Aslında bu sayılan aşamalar suç gelirlerinin oluşmasında kullanılan yollardan sadece üçüdür ve en çok kullanılanlarıdır. Bazen bu aşamalar birleştirilmekte veya yenileri eklenebilmektedir. Tabii çoğunlukla, gelişen teknolojinin de yardımıyla bu aklama suçu aşamalarının sayısı azaltılmakta ve aşama sayı azaldıkça suçun işlenebilirliğinin kısa zamanda yapılmasını sağlamaktadır. Bu durum aklama suçunun

¹ Doug Hopton, *Money Laundering: A Concise Guide For All Business*, Ashgate Publishing, Limited, England 2006, s. 3.

faalinin kişisel beceri ve yeteneklerine bağlı olduğu kadar, aklama suçunun işleneceği ülke, ülkenin finansal olanakları, mali sistemin yapısı, aklama suçuna yönelik alınan tedbirlerin etkinlik düzeyi gibi unsurla ilgilidir.²

Aklama suçunun tespiti ilk aşamalara oranla son aşamalara gelindikçe zorlaşmakta, hatta imkansızlaşmaktadır.

Finansal bir işlem olan aklama suçu mali değerlerin ölçülmesi, sayılması, nitelendirilmesi gibi unsurlarda mali verileri toplayan, işleyen ve raporlaştırarak yetkili mercilere sunan muhasebe alanının gelişmesine yol açmış ve suçlarla mücadelede değişik alanlara ayrılmasını sağlamıştır. Bugün suç kaynaklı gelirlerin aklanması ile mücadelede en etkin meslek grupları arasında yer alan muhasebe mesleği, adli muhasebecilik dalı ile aklama suçuyla mücadelede önemli görevler üstlenebilmektedir.

Orjinal adıyla ‘Forensic Accounting’ olarak anılan bu meslek Türkçede ‘Adli Muhasebecilik’ terimiyle karşılık bulur. Muhasebe, denetleme ve araştırma becerilerinden oluşan bir alanı kapsamaktadır. Denetleme ve araştırma becerileriyle aklama suçunun ortaya çıkarılması ve önlenmesinde, adli sorunlarda, dava mahkemeye gitmeden veya gittikten sonraki dava sürecinde, çözüme ulaşmada gerekli verileri belirleyecek hesap incelemeleri, adli muhasebeciler tarafından yapılmaktadır.

Aklama suçu ile mücadele yeterli yetkinlikte ve yüksek ahlaki ve etik değerlere sahip insan gücü, yeterli miktarda kaynak ve teknik olanaklar ile mümkündür.³ Adli muhasebecinin normal muhasebecilere göre üzerine eklemesi gereken özellikleri barındırması gerekir. Örneğin merak, araştırmacılık, suç bilimi ve geriye dönük işlemler ile uğraşacağından kısmen dedektiflik.

Adli muhasebecilerin buldurması gereken yetenekleri dışında ilgilenecekleri konularda normal muhasebecilerden farklı mevzulara değinirler. Genel olarak bir adli muhasebeci aşağıdaki konularla ilgilenir.⁴

- Finansal kanıtların analizi (sayısal verilerin incelenmesi),
- Finansal kanıtların sunumuna ve analizine yardım edecek yazılımlar geliştirmek,

² Hasan Abdioğlu, “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesinde, Muhasebe Meslek Elemanlarının Roller ve Sorumlulukları”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, S. 28, 2006, s. 36.

³ Cengiz Toraman, Hasan Abdioğlu, Burcu İşgüden, “Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 11 (1), 2009, s. 20.

⁴ *Forensic-accounting*, 2005, Erişim: 15 Mayıs 2010, www.forensic-accounting-information.com/forensic-accounting-careers.htm, 2005.

➤ Bulguların raporlar, dokümanlar veya vesikalar halinde incelenmesi,

➤ Duruşmada delilleri desteklemek için görsel vesikalar sunarak ve uzman şahit olarak mahkemede tanıklık ederek, kanuni işlemlere destek sağlamak gibi,

Adli muhasebecilerin ilgi alanlarını sırayla incelersek;

➤ Aklama suçu finansal bir işlem olmasından dolayı sayısal verilerin analizi gerekmektedir.

➤ Finansal verileri toplayarak, analiz ederek raporlaştırma konusunda aklama suçu davalarında avukatlara yardımcı olurlar.

➤ Yine davalarda yetersiz kalan hukukçulara uzman şahit ve dava destek faaliyetlerinde destek sağlarlar.

Bu çalışma aklama suçu ile mücadelede adli muhasebecilik mesleğinin uygulanabilirliği çerçevesinde aklama suçları ile nasıl savaşılabileceği hakkında bilgi sunmaktadır. Bu amaçla aklama suçu yöntemleri adli muhasebecilik mesleği ve faaliyet alanlarına değinilmiş ve aklama suçunun önlenmesine yönelik çabalardan bahsedilmiştir. Son olarak Türkiye kapsamında adli muhasebecilik ve Türkiye'deki aklama suçuyla mücadelede adli muhasebecilikten faydalanma konusundan söz edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KARA PARA VE KARA PARANIN AKLANMASI

1.1. KARA PARA NEDİR?

1980’li yıllarda dünya ekonomisinin globalleşme, serbest ekonomiye ve konvertibiliteye geçişler, büyük tutarlarda ki fonların ülkeler ve kıtalar arası dolanımını hızlandırmış ve pek çok avantajların önünü açmıştır.⁵ Günümüzde ekonomistler tarafından globalleşmenin sağladığı yararlar ekonomik açıdan vurgulansa da, bazı çevreler bu yararların, suçun da küreselleşmesi ve uluslararası ekonomiyi tehdit eder hale getirmesi olarak yorumlamış ve global suçu gözler önüne sermiştir. Bu durum uluslararası sermaye dolaşımının “kara yüzü” olarak ifade edilmektedir.⁶

Kara para İngilizce’de “Dirty Money”, “Black Money” olarak ifade edilmektedir. Ancak uluslararası anlaşmalarda ve belgelerde kullanılan kavram ‘Suç Geliri’ – ‘Proceeds of Crime’ şeklindedir. Kara parayı genel anlamıyla yasadışı yollardan elde edilen her türlü kazanç olarak tanımlanabilir.

Kara para kavramının çeşitli tanımları mevcuttur. Bunlardan birkaçını aşağıdaki gibi ifade etmek mümkündür.

Kara para hemen hemen tüm illegal işlerden elde edilen para, mal ve diğer değerler anlamına gelir. Bir başka deyişle kara para, kaynağı ispatlanamayan, karşılık olarak gösterilebilecek hiçbir değer olmayan paradır.

Yasalara göre suç sayılan faaliyetler gerçekleştirilerek elde edilen kazancın adı kara paradır.⁷

Bu tanımlar kapsamında, ‘Kara Para’ teriminin anlamı belirlenirken, bu kavramın ekonomik, sosyal, ahlaki ve hukuki açıdan farklılıklar gösterdiği göz ardı edilmemelidir. Kara para teriminin bu açılardan bakılarak yapılması gereken tanımını, tek bir ortak anlama sığdırmak da yanlıgilara yol açabilmektedir. Kara para terimini bu dört faktör kapsamında ele alırsak dört ayrı alandaki anlamları da ortaya konmuş olur.

Ekonomik anlamda kara para; kanunlar tarafından suç sayılan fiillerin yanı sıra, ekonomik hayatı düzenleyen kural ve usuller ihlal edilerek elde edilen kazançtır. Bu

⁵ Ülker Mavral, “Kara Para, Kayıt Dışı Ekonomi ve Globalleşme İlişkisi”, *Vergi Sorunları Dergisi*, S. 174, 2003, s. 144.

⁶ Jack Boorman, Stefan Ingves, *IMF Financial System Abuse, Financial Crime and Money Laundering-Background Paper*, Prepared by the Monetary and Exchange Affairs and Policy Development and Review Departments, In Consultation with Legal and other Departments, 12 Şubat 2001, s. 4.

⁷ Mustafa Taşkın, *Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Kara Para İlişkisi*, (t.y.), Erişim: 27 Mart 2010, <http://www.yayin.adalet.gov.tr/dergi/11say%C4%B1.pdf>, s. 2.

çerçevede ekonomi açısından, vergi kaçakçılığı suretiyle yahut vergiden kaçma çabasıyla bazı ekonomik faaliyetlerin usulsüz, gizli yapılması yoluyla elde edilen kazançları kara para kapsamında değerlendirmek mümkündür.⁸

Sosyal anlamda kara para; dolaylı da olsa toplumsal yaşama zarar veren fiillerden elde edilen gelirdir. Toplumun yaşam standartlarının kısıtlanması veya engellenmesi sonucu elde edilen kazançlar bütünüdür.

Ahlaki açıdan kara para; yasalarla yasaklanmış olsun olmasın kara para olarak adlandırılın veya adlandırmayın toplum nezdinde suç sayılan hareketler sonucunda elde edilen tüm kazançlardır. Toplum tarafından etik olamayan yoldan kazanıldığına inanılan her türlü para kara paradır.

Hukuki anlamda kara para; ülke mevzuatlarında öncül suç olarak belirlenmiş fiillerden elde edilmiş kazançlara verilen addır.

Burada belirtilmesi gereken bir husus söz konusudur. Kara para kavramı her ne kadar para kelimesini içerse de kanunda açıkça belirtildiği üzere, kara para ‘para veya para yerine geçebilen her türlü kıymetli evrak ile mal veya gelirleri, veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi dahil’ sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değeri kapsamaktadır.

Kara para tanımını Türkiye açısından ele alırsak, 4208 Sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun, yasal olarak elde edilen fakat kayıt düzeni ve beyan dışında tutulan kazançları kara para olarak nitelendirmemiştir.

4208 Sayılı Kanun ‘Kara Para Aklama’ üzerine yoğunlaşmış ve kara para aklama suçuna konu olabilecek değerleri belirlemiştir. Bu kanun kapsamında da bahsedilen değerler 1.4. Öncül Suç başlığı altında belirtilmiştir.

1.2. KARA PARA AKLAMA

‘Kara Para Aklama’ deyimini dünya literatürüne 70’li yıllarda yaşanan ‘Watergate Skandalı’ ile girmiştir. Bu olay 17 Haziran 1972 günü 5 hırsızın Watergate iş merkezindeki bir büroya girerken polis tarafından yakalanarak tutuklanmasıyla ortaya çıkmıştır. Hırsızların yakalanması üzerine büronun ana muhalefet partisinin merkezi olması ve soruşturmanın Richard Nixon’ın partisiyle bağlantılı olması olayları

⁸ Genel Hatlarıyla Kara Para ve Aklama Kavramları, (t.y.), Erişim: 2 Mart 2010, http://www.alomaliye.com/mali_suc_anlamlar.htm.

tetiklemiş sonunda yolsuzluk iddiaları karşısında 8 Ağustos 1974 tarihinde Richard Nixon televizyonda yaptığı bir konuşmayla ertesi gün istifa edeceğini açıklamıştır. Olayın sonunda dünya yeni bir kavramla karşılaşmıştır, Kara Para Aklama.

Sözlük anlamı olarak kara para aklama, Yasadışı yöntemlerle elde edilen her türlü gelirin yasal ekonomik değerlere dönüştürülmesi anlamına gelmektedir.

Bu tanım dışında çeşitli tanımlar da mevcuttur. Var olan birkaç tanım şu şekilde sıralanabilir;

- * Şüpheli veya yasadışı fonların gizlenmesi ve daha sonra fonların yasal faaliyetlerle meşru gelirlere dönüştürme sürecidir.
- * Yasadışı yollardan elde edilen kazançların yasal gelir olarak kabul ettirilebilmesi için mali sisteme sokulmasıdır.
- * Suçtan kaynaklanan gelire, yasadışı yollardan elde edilen fonlara, mali sistem içinde bir süreçten geçirmek suretiyle meşruluk kazandırılmasıdır.⁹

Ülkemizde 4208 Sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun Kara Para Aklama Suçunu, ‘TCK’nın 296 ncı maddesinde belirtilen haller haricinde, bu maddenin (a) bendinde sayılan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen kara paranın, elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması; elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet¹⁰ yada malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması veya kara paranın tespitini engellemeye yönelik fiilleri ifade eder.’ olarak tanımlanmıştır.

Diğer bir ifadeyle Kara Para Aklama, yasalarla tespit edilmiş belli suçlar sonucunda elde edilen para, mal, kıymetli evrak veya diğer ekonomik değerlerin, yasadışı nitelikten çıkarılarak yasal ekonomik değerlere dönüştürülmesi amacına yönelik olan tüm işlemler olarak tanımlanabilir¹¹. Kara para aklanarak yasal, meşru yoldan elde edilmiş gelir görüntüsü kazanır.¹²

⁹ Hüseyin Gültekin, *Kara Paranın Aklanması Suçu ve Yükümlülük Kavramı*, (t.y.), Erişim: 27 Mart 2010, <http://www.masak.gov.tr/Kurulumuz/egitim/mugla/karapara-egitim-mugla-2.ppt>.

¹⁰ “4208 Sayılı Kanun”, *T.C. Resmi Gazete*, 22882, 19 Kasım 1996.

¹¹ Sedat Yetim, *Kara Paranın Aklanması, Boyutları ve Mafyokrasi*, Nesil Matbaacılık, İstanbul 2000, s. 1.

¹² Hasan Aykın, “Aklama Suçu – Öncül Suç İlişkisi”, *Yaklaşım Dergisi*, Nisan 2007, s. 1.

Suçlular açısından bakılacak olursa, paranın gizlenmesi büyük risk teşkil etmektedir. Suç geliri failleri, kara para olarak adlandırılan kazancın kaynağının hem gizlenmesi hem de yasal bir sürece sokulması konusunda harekete geçmişlerdir. Bu yasalaştırma ihtiyacının doğması ile de kara para aklama ile mücadele önem kazanmıştır.

Aklama yasadışı yollardan elde edilen kazançların kaynağının gizlenmesi ve niteliğinin değiştirilmesi suretiyle yasal görüntü kazandırılarak ekonomik sisteme sokulması olarak da tanımlanmaktadır.¹³

Aklama Suçu, 5237 Sayılı TCK'nın 282 nci maddesinde 'Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama' olarak düzenlenmiştir.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama¹⁴;

(1) (Değişik: 26/6/2009 – 5918/5 md.) Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkararak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) (Ek: 26/6/2009 – 5918/5 md.) Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.

(4) Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(5) Bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(6) Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz.

Madde hükmüne göre, aklama suçunun işlenebilmesi için;¹⁵

¹³ MASAK (Mali Suçlar Araştırma Kurulu), *Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi*, Yayın No: 9, Ankara 2006, s. 1.

¹⁴ Türk Hukuk Sitesi, (t.y.), Erişim: 2 Mart 2010, <http://www.turkhukuk sitesi.com/mevzuat.php?mid=5231>.

1. Alt sınırı bir yıl ve üzeri hapis cezasını gerektiren bir suçun işlenmesi,
2. İşlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin bulunması,
3. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin:
 - a. Yurtdışına çıkarılması veya,
 - b. Bunların gayrimenkul kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tabi tutulması gerekmektedir.

1.3. TÜRKİYE’NİN KARA PARA İLE TANIŞMASI VE TÜRKİYE’DE KARA PARA AKLAMA

Türkiye’nin kara para aklama ile tanışması ilk defa 1960’lı yılların ortalarına doğrudur. O yıllarda Avrupa’ya yönelik gurbetçi akımı içinde yer alan insanlardan küçük bir azınlık yasal olmayan işlere yönelerek kolay gelir elde etmenin yollarına başvurur.¹⁶ Hayali ihracat ile Türkiye gündemine giren kara para ve aklama iki farklı şekilde değerlendirilebilir. İlki tamamen takip edilemeyen yeraltı dünyası faaliyetlerinden elde edilen gelirdir. İkincisi ise yasal faaliyetlerden kazanç sağlanmasına rağmen vergi kaçırılmasıyla elde edilen gelirdir.

Türkiye, kara para aklama olgusu ile tanışmakla kalmamış 2009 yılında resmen kara para aklama patlaması yaşamıştır. MASAK 2009 yılı Faaliyet Raporuna göre, 2009 yılında MASAK’a (Mali Suçları Araştırma Kurulu) bildirilen şüpheli işlem sayısı 2008 yılına göre ikiye katlanmıştır. 2004 – 2008 yılları arasındaki şüpheli işlem sayısı toplamda 9.652 iken, bu rakam sadece geçen yıl 9.823 olmuştur.

¹⁵ Hasan Aykın, “Aklama Suçu – Öncül Suç İlişkisi”, *Yaklaşım Dergisi*, Nisan 2007, s. 3.

¹⁶ Ergin Ergül, *Türkiye’de Kara Para Aklama*, Ocak 2002, Erişim: 2 Mart 2010, www.turkhukuksitesi.com.

Şüpheli İşlem Bildirim Kaynağı	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Bankalar	289	351	1.133	2.903	4.889	9.480
Aracı Kurumlar	1	1	7	40	9	168
Finansman, Faktoring, Finansal Kiralama ve Yatırım Şirketleri	-	-	-	0	15	32
Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri	-	-	-	3	10	129
Noterler	-	-	-	-	1	6
PTT Gn. Md.lüğü	-	-	-	-	-	6
Döviz Bürosu	-	-	-	-	-	2
TOPLAM	290	352	1.140	2.946	4.924	9.823

Çizelge 1.1. Şüpheli İşlem Bildirimi Sayıları ve Kaynaklarına Göre Dağılımı¹⁷

Türkiye’de aklama suçuna ilişkin analiz, değerlendirme ve inceleme faaliyetleri 5549 Sayılı Kanun kapsamında MASAK gerçekleştirmektedir. MASAK 5549 Sayılı Kanunun 19’uncu maddesine göre, analiz ve değerlendirmeleri Mali Suçları Araştırma Uzmanları; incelemeleri ise Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gümrük Müfettişleri, Gelirler Kontrolörleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları vasıtasıyla yerine getirmektedir.¹⁸ İş akış süreçleri gerçekleşikten sonra MASAK tarafından konuya ilişkin kurum ve kuruluşlar bilgilendirilmektedir.

¹⁷ MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Faaliyet Raporu 2009*, MASAK, Ankara 26 Mart 2010, s. 23.

¹⁸ MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Faaliyet Raporu 2009*, MASAK, Ankara 26 Mart 2010, s. 26.

Kurum Adı	Sayısı
Adli Birim	124
Gelir İdaresi Başkanlığı	83
Emniyet Teşkilatı	81
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar	24
Bakanlıklar	14
Gümrük Müsteşarlığı	5
Hazine Müsteşarlığı	4
Sosyal Güvenlik Kurumu	3
TOPLAM	338

Çizelge 1.2. Analiz Çalışmaları Hakkında Bilgilendirilen Kurumlar¹⁹

MASAK'a intikal eden ihbar ve şüpheli işlem bildirimleri Mali Suçları Araştırma Uzmanları tarafından analiz ve değerlendirmeye tabi tutularak, aklama suçunun varlığı tespit edilenler hakkında doğrudan yetkili ve görevli Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulmakta, daha ayrıntılı inceleme gerektirenler ise (Kanunun 2'nci maddesinde sayılan denetim elemanlarınca yapılmak üzere) incelemeye sevk edilmektedir.²⁰

MASAK'ın aklama suç duyurularının 01.01.2005 ile 31.12.2009 tarihleri arasındaki incelemeler sonucuna göre dağılımı aşağıdaki Tablo 1.3.'te verilmiştir.

¹⁹ MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Faaliyet Raporu 2009*, MASAK, Ankara 26 Mart 2010, s. 27.

²⁰ MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Faaliyet Raporu 2009*, MASAK, Ankara 26 Mart 2010, s. 28.

Öncül Suç	2005-2008	2009	Toplam	Toplam İçindeki %'si
Uyuşturucu Madde Ticareti	82	10	92	47,67
Gümrük Kaçakçılığı	38**		38	19,68
Nitelikli Dolandırıcılık ve Hileli İflas	18*	7	25	12,95
Evrakta ve Meşruyet Belgelerinde Sahtecilik	15**	2	17	8,81
Sahte Belge Düzenleme - Kullanma	6	1	7	3,63
Yağma, Yol Kesmek ve Adam Kaldırmak	5		5	2,59
Şahıs Hürriyeti Aleyhinde Cürümler	2	2	4	2,07
Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler	2		2	1,04
Devlete Ait Mühürlerde ve Damgalarda Taklit		1	1	0,52
Silah Kaçakçılığı	1		1	0,52
Eski Eser Kaçakçılığı	1		1	0,52
Toplam	170	23	193	100,0

Çizelge 1.3. Aklama Suçu Duyurularının Öncül Suçlara Göre Dağılımı²¹

Yukarıdaki tabloda da görülmektedir ki, Aklama Suçu duyurularının Türkiye’de en fazla olanı %47,67’lik oranla Uyuşturucu Madde Ticaretidir.

1.4. KARA PARAYI AKLAMAYI GEREKTİREN NEDENLER

Kara para aklama olarak nitelendirilen büyük miktarların yasal işlemlere dönüştürülmesi için muhakkak aklanması gerekmektedir. Günümüz ekonomisinde yasadışı faaliyetlerle elde edilen suç gelirlerinin, elde edenler tarafından aklanma ihtiyacı vardır. Buna 4 temel neden göstermek mümkündür;

1. Kaynağı açıklanamayan para ve servet toplum içinde dikkat çekerek suç faillerinin yakalanmasına delil teşkil edebilir.
2. Suç gelirleri gizlenmelidir, aksi takdirde gelirlere el konulacaktır.
3. Suçluların yasadışı ve gayri ahlaki faaliyetlerinin ortaya çıkması nedeniyle toplum içinde alacakları tepki ve prestij kaybı önemlidir.

²¹ MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Faaliyet Raporu 2009*, MASAK, Ankara 2010, s. 33.

4. Para sürekli kontrol altında tutulmalı ve yasadışı kaynağı gizlenmelidir. Çünkü, para aklama işlemlerinde rol alanlar bu paranın kirli olduğunu ve çaldıkları takdirde sahibinin yasal müdahalede bulunamayacağını bilir.²²

1.5. ÖNCÜL SUÇ

Öncül Suç → Kara Para → Kara Para Aklama

Aklama suçunun hukuki konusu “Suç Geliri” veya “Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değeri”dir.

Suç gelirlerinin belirlenmesi için “Öncül Suç”ların neler olduğu bilinmelidir. Öncül suçların tayininde uluslar arası alanda çeşitli yaklaşımlar söz konusudur. Bu yaklaşımları şu şekilde sıralamak mümkündür.

1. Tüm Suçlar Yaklaşımı: Bu yaklaşıma göre her türlü suçtan elde edilen gelir suç geliri, suç gelirine kaynak sağlayan suçlar da öncül suçlardır.

2. Liste Yaklaşımı: Aklama suçuna konu olabilecek suçlar, yani öncül suçlar tek tek sayılır. Bu suçların işlenmesi suretiyle elde edilen gelirlerin aklanmasıyla da aklama suçu oluşur.

3. Eşik Yaklaşımı: Suçlar için verilmiş bir hapis cezası eşik olarak kabul edilir. Belirlenen cezaya eşit ve üzerindeki suçlar öncül suç olarak değerlendirilir. İki farklı yöntemle kullanılır.

a. Alt Eşik Yöntemine Göre: Alt sınırı belli süre veya bu sürenin üzeri hapis cezasını gerektiren bütün suçlar öncül suçlardır.

b. Üst Eşik Yöntemine Göre: Üst sınırı belli bir süre veya bu sürenin üzeri hapis cezasını gerektiren bütün suçlar öncül suçtur.

4. Karma Yaklaşım: Bu üç yaklaşımın birleştirilmesiyle elde edilen bir yaklaşımdır.

Öncül suçlar, ülkelerin tercihinine göre tüm suçları veya belirli bir süre hapis cezasını gerektiren suçları (Eşik Yaklaşımı) kapsayabileceği gibi, belirlenmiş bazı cürümleri de kapsayabilir (Liste Yaklaşımı).

Eşik Yaklaşımının benimsenmesi halinde öncül suçlar;

- Ülke yasaları gereğince, cürüm kategorisine giren tüm suçları,
- Ceza üst sınırı 1 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçları,

²² Alpaslan Çakır, “Uyum Programının Oluşturulması”, *Türkiye Bankalar Birliği Çalışma Grubu*, KKTC Sunumu, 2008.

➤ Yasal sistemlerinde asgari ceza miktarı usulü bulunan ülkeler bakımından en az 6 aydan fazla cezayı gerektiren suçları kapsamalıdır.

Ülkeler bu yaklaşımlardan hangisini seçerse seçsin, FATF tarafından ortaya konulan “belirlenmiş suç kategorilerini” içeren suçları öncül suç olarak kabul etmek durumundadır.²³

FATF (Financial Action Task Force – Mali Eylem Görev Gücü) çerçevesinde ele alınan öncül suçları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

- 1) Organize suç gruplarına katılma ve şantaj,
- 2) Terörizmin finansmanı ve terörizm,
- 3) İnsan ticareti ve göçmen kaçakçılığı,
- 4) Çocukların cinsel istismarını da içeren cinsel sömürü,
- 5) Uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığı,
- 6) Silah kaçakçılığı,
- 7) Çalıntı ve diğer mal kaçakçılığı,
- 8) Yolsuzluk ve rüşvet,
- 9) Dolandırıcılık,
- 10) Kalpazanlık,
- 11) Ürün taklidi ve korsan üretim,
- 12) Çevreye karşı suç işleme,
- 13) Cinayet, ağır yaralama,
- 14) Çocuk kaçırma, yasadışı alıkoyma ve rehin alma,
- 15) Soygun ve hırsızlık,
- 16) Kaçakçılık,
- 17) Gasp,
- 18) Sahtecilik,
- 19) Korsanlık,

20) Menkul kıymet borsasında içerden öğrenilenlerin ticareti ve piyasa manipülasyonu.

²³ Oktay Üstün, “Mali Eylem Görev Gücü’nün (FATF) Yeni Kırk Tavsiye Kararı Neler Getiriyor?”, *Bankacılar Dergisi*, S. 47, 2003, s. 8.

1.6. KARA PARA AKLAMANIN EKONOMİK ETKİLERİ

Kara paranın aklanmasında başta gelen olumsuz etki dünya ekonomisi üzerinde gerçekleşir. Aklanmak istenen suç geliri, tespit edilme olasılığının en az oranda olduğu ülkelere geçmiştir. Bu da en etkili yatırıma dönüşmesi beklenen para gelirinin dünya ekonomisi verimliliğinin düşmesine neden olmuştur.

Diğer bir olumsuz etki ise yerel ekonomi olarak tabir edilen ülke ekonomileri üzerinde gerçekleşmektedir. Kara para kayıt altında tutulamadığı için ekonomik dengeleri üretim, istihdam, gelişme gibi göstergeleri olumsuz etkilemektedir. Kara para ile ani para girişlerinin yaşandığı serbest ekonomi ülkelerinde ani para çıkışları da dengesiz bir ekonomi sürecini getirmektedir. Aklayıcılar daha çok gayrimenkul ile sisteme girdiklerinden gayrimenkul piyasasında büyük çaplı yükselişler gözlemlenmektedir.

1.7. KARA PARA AKLAMA AŞAMALARI

Kara para aklama işlemleri gerçekleştirilirken üç aşama kullanılmaktadır. Ancak her kara para aklama olayında bu aşamaların üçünün de ayrı ayrı gerçekleştirilmesi zorunlu değildir. Bazen bu aşamaların ikisi veya üçü tek işlemde gerçekleştirilebilir veya bazı aşamalar gerçekleştirilmeden de kara para aklama tamamlanabilir. Bu durum, paranın aklanacağı ülkeye, finansal olanaklara, aklayıcıların diğer faaliyetlerine kadar pek çok değişkene bağlı olarak değişmektedir.

1.7.1. Yerleştirme (Placement)

Yerleştirme işleminde amaç nakit olarak edinilen paranın likid formattan kurtarılmasıdır. Çünkü nakit paranın yetkililerce bulunması, yakalanması ve el konulması olasılığı ve riski fazladır.

Kara parayı doğuran suçlarda para, genelde nakit olarak el değiştirmektedir. Nakit paranın aktarılması, taşınması, kullanılması veya benzer işlemlere tabi tutulması zordur. Nakit para daha çok dikkat çekmektedir. Özellikle nakit formatından kurtulan para bankalarda daha kolay hareket edecek ve artacaktır. Bu sebeptendir ki, bu aşama aklayıcılar için en zor, yetkililer için en avantajlı aşamadır.

Kara para aklama ile mücadele eden birimler açısından bu aşama kara paranın tespit edilmesinin, yakalanmasının ve el konulmasının en kolay olduğu aşamadır.

Çünkü bu aşamada kara para ile yasadışı kaynağı arasındaki bağ henüz kesilmemiştir. Başka bir ifade ile aklayıcının henüz kara paranın kaynağına ilişkin yasal bir gerekçesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla paranın kaynağının kara para olduğunu ispat etmek diğer aşamalara oranla daha kolay olmaktadır.

Kanunsuz yoldan elde edilen gelir, finansal sisteme genellikle nakit halinde girdiği ilk durumda işlemi yapan kuruluş tarafından yetkililere yapılan nakit bildirim veya şüpheli işlem bildirimine konu olmaktadır. Bir kez finansal sisteme girince de her gün sayısız fon transferinin, finansal işlemin yapıldığı piyasalarda bir finansal kuruluştan gelen fon; ilk finansal kuruluş tarafından sorgulandığı varsayımıyla, ikinci finansal kuruluşça belirli izler taşımadığı sürece sorgulanmaz. Bu da kara paranın tespitini zorlaştırmaktadır.

Yerleştirme aşamasında nakit para aklayıcılar tarafından çeşitli yöntemlerle format değiştirilebilir. Bu yöntemlerden bazıları şunlardır;

- Para fiziki olarak yurtdışına çıkarılarak denetimin az olduğu ülkelerde bankaya yatırılabilir,
- Küçük tutarlara bölünerek (bildirim tutarlarının altındaki tutarlara) ülke içindeki çeşitli bankalara, farklı kişiler adına açılmış hesaplara yatırılabilir, ki bu kişiler çoğunlukla sahte isimler ile hesap kullanmaktadırlar,
- Gayrimenkul, lüks araba, mücevher, antika veya sanat eserleri alımında kullanılabilir, hisse senedi, tahvil, bono, çek, poliçe gibi mali araçlara dönüştürülebilir,
- Banka hesaplarına yatırılmadan önce kumarhane geliri, turizm geliri veya ihracat geliri gibi gösterilebilecek ve bir açıklama yapılmasına olanak sağlayamayacak işlemlere konu yapılabilir,
- Finansal kuruluşlar veya bunların çalışanları ile işbirliği yapılarak sisteme sokulabilir veya iş biraz daha abartılarak suç örgütleri tarafından finansal kuruluşlara sahip olmak suretiyle nakit formundan kurtarılabilir.

Ancak kaynak teşkil eden suç nedeniyle elde edilen gelir nakit halinde değilse bu aşamaya gerek yoktur.

1.7.2. Ayırıştırma (Layering)

Ayırıştırma aşamasında nakit formundan kurtarılan parayı yasadışı kaynağından uzaklaştırmak, böylece paranın izinin sürülmesini, bulunmasını ve yakalanmasını imkansız hale getirme işlemi yapılmaktadır. Paranın yasadışı kaynağından uzaklaştırılması için sıklık, karmaşıklık ve hacim açısından yasal işlemlere benzeyen bir dizi mali işlem yapılmaktadır. Böylece denetim zorlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Çeşitli yöntemlerle küçük parçalara ayrılan para bankacılık sistemine girdikten sonra bankadan bankaya, ülkeden ülkeye aktarılmaya başlanır. Şüphe çekmemek amacıyla para, her birimde kısa sürelerle tutulur ve bazen de bu süreç diğer miktarlarla birleşerek katlanır.

Bu aşama bazen ilk aşama ile eş zamanlı olarak da gerçekleştirilebilir. Örneğin finansal kuruluşların aklayıcılarla işbirliği yapmaları halinde gelir hem yerleştirilip hem de transfer edilebilir.

1.7.3. Bütünleştirme (Integrating)

Kara para halinden kurtulan para, yasal işlemlerle ülkenin mali sistemine aklanmış bir şekilde sokulur. Aklayıcı bu parayla menkul, gayrimenkul, hisse senedi, tahvil, bono satın alabileceği gibi, kredi almak, borç vermek gibi yasal işlemleri de yapabilir. Bu şekilde para sistemle bütünleşmektedir.

1.7.4. Örnek Olaylar*

Dünyada kara para aklama çok çeşitli yöntemlerle yapılmaktadır. Bu yöntemlere değinmeden önce kara para aklamaya örnek gösterilebilecek olaylardan söz etmek daha doğru olacaktır.

1. Ünlü İtalyan Gangsteri Alkapon, Amerikan ekonomisinin İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşamış olduğu çöküş ve getirilen yasaklar sonucunda, yurt dışından kaçak yollarla yurda sokmuş olduğu içki ve tekelle maddelerinin satışından elde etmiş olduğu parayı, son derece profesyonel biçimde aklamayı başarmıştır. Öncelikle her mahallede kurmuş olduğu jetonlu çamaşırhanelerde yıkanmaya getirilen çamaşır bedelleri olarak makinelere atılan jetonlar ile, daha sonra bütün ülkeye ve Fransa, İtalya, İsveç gibi ülkelere bu çamaşırhaneleri yaymak suretiyle bu yolla kazanmış olduğu

* Aşağıda verilen örnek olaylar T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçlar Araştırma Kurumu Başkanlığı, www.masak.gov.tr internet sayfasından alınmıştır.

paranın tamamının aklanmasını sağlamış ve hiçbir soruşturma sonucunda suçluluğu kanıtlanamamıştır, nihayetinde ABD en son olarak vergi kaçakçılığında yargılanmasını ve 11 yıl hapis yatmasını sağlamıştır.²⁴

Bu da öncül suçlardan elde edilen kara paranın aklanmasının ne kadar kolay ve tespitinin ne kadar zor olduğunun bir göstergesidir.

2. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatının (OECD) “Futbol Sektörü Aracılığıyla Kara Para Aklama” konulu raporuyla, büyük bir endüstriye dönüşen futbolun kara para aklamada önemli bir aktör olduğunu ortaya çıkmıştır.

Rapor, futbol endüstrisinin büyüklüğünün önemli bir para akışına neden olduğunu, bunun da hile, yolsuzluk, vergi kaçakçılığı ve kara para aklamayı beraberinde getirdiğini belirtmektedir. Pazara girişin çok kolay oluşu, büyük hacimli işlemler, uluslararası transferler, amatör yapılanan futbolun yasadışı faaliyetlerde kullanımına olanak verdiğinin altı çizilen raporda ayrıca futbolcuların transfer bedellerinin rasyonel olmayan ve kontrolsüz şekilde artmasının da bu gelişmede katkısı olduğu belirtilmektedir.

Raporda, genç ve deneyimsiz oyuncuların, yanlış yönlendirildiklerinde kolayca şüpheli işlemlere konu olabildiği bilgisi de mevcuttur. Bazı OECD ülkelerindeki bilgilere yer verilirken, Türkiye bölümü bulunmamaktadır. Rapora göre, Futbol kulüpleri sosyal ilişkiler kurarak devletten de ihale alınarak, Meksika’da bir futbol kulübü sahibinin aldığı devlet ihaleleri örnek gösterilmektedir. Uluslararası futbolcu transferleri de vergi kaçırmaya ve kara para aklamaya imkân tanımaktadır. Transfer bedelleri olduğundan yüksek gösterilebilmekte, futbolculara ücret dışında ödeme yapılması (ev, araba v.b) işlemlerin saydamlık dışı kalmasına neden olabilmektedir.

Raporun diğer çarpıcı başlıkları ise şöyle; Bahis oyunları, maç sonuçları ayarlanıp, hem yasadışı süreçlere neden olunmakta hem de kara para aklama amacıyla kullanılmaktadır. Ayrıca Afrika ve Latin Amerika ülkelerinden genç oyuncular uluslararası transfer gibi gösterilip futbol kulüplerince Avrupa’ya sokulabilmektedir. Kumar gelirlerinin elde edilmesi için maç sonuçlarının organize edilmesiyle kulüplerin

²⁴ Muhsin Koçak, “Kara Para – Aklanması – Aklama Suçu – Müsadere”, *Hukuki İncelemeler Kütüphanesi*, 29 Mayıs 2008, Erişim: 5 Mart 2010, <http://www.turkhukuk sitesi.com>.

lig sıralaması bile değişebilmektedir. Yasak olmasına rağmen futbolcular doping ilaçları kullanabiliyor. Bu ilaçlar son dönemde internetten de kolayca alınabiliyor.²⁵

3. ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan “Yıllık Uyuşturucu ve Kara Para Aklama Raporu”nda Türkiye, Güneybatı Asya'dan Batı Avrupa'ya ana geçiş yolu olarak tanımlanmıştır.

Raporda Türkiye'nin büyük uyuşturucu kaçakçıları ve tacirleri için bir merkez olduğu, Avrupa'da pazarlanan eroinin çoğunun Türkiye üzerinden geçtiği ve buradan ABD'ye kaçırılan eroin ve afyonun miktarının arttığı kaydedilirken, “Türkiye, eroinin Avrupa'ya taşınmasında ana geçiş, depolama, üretim ve planlama bölgesi olarak işlev görüyor” denilmektedir. “Türkiye'de üslenen kaçakçılar ve tacirler, laboratuvar operatörleri ve Türkiye dışındaki kara para aklayanlarla koordineli çalışıyor” ifadeleri de yer almaktadır.

Uyuşturucu kaçakçılığıyla kara para aklama suçlarının bir arada gittiği gerçeğine de değinilen raporda, Türkiye'nin Orta Asya, Kafkaslar, Ortadoğu ve Doğu Avrupa için önemli bir bölgesel finansal merkez olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye'de kara para aklamada temel kaynağın vergi kaçakçılığı ve kayıt dışı ekonomiden geldiği ifadesi de bulunmaktadır. Türkiye'deki uyuşturucu kaçakçılarının Pakistan ve Afganistan'daki merkezlere ödemeyi İstanbul'daki döviz büroları aracılığıyla yaptığını belirten raportörler; bu büroların ellerindeki fonları Türk bankaları aracılığıyla Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki bölgelere transfer ettiğini, daha sonra bu paranın Pakistan ve Afganistan'daki kaçakçılara ulaştırıldığını raporda belirtmektedirler.

Kara para aklamayla ilgili olarak açılan davaların hasıraltı edilmesi de söz konusu. Rapor, geçen yıl 500 kara para aklama vakasının tespit edilmesine rağmen tek bir davada ceza verildiğini ve bu kararın daha sonra bozulduğunu tespit ederek, kirli işler içinde debelenen işbirlikçilerini eleştiriyor.²⁶

4. Tarihi Eser Kaçakçılığı

MASAK tarafından yapılan araştırma ve incelemede; 12 kişiden oluşan bir suç grubu tarafından 300 bin ABD Doları değerinde bir tarihi eserin yasa dışı yollardan yurt

²⁵ Cem Katı (Yapımcı), *Futbolun Karanlık Yüzü*, Pusula [Televizyon Programı], Pusula Tv, İstanbul, Erişim: 15 Nisan 2010, <http://www.pusula.tv/detail.asp?Gundem=5237>.

²⁶ “Türkiye Uyuşturucu, Kara Para Aklama ve Kayıt Dışı ‘Cennet’i”, (2 Mart 2005), S. 2005/10, Erişim: 2 Nisan 2010, http://www.kizilbayrak.org/2005/sikb.05.10/sayfa_06.html.

dışına kaçırıldığı, satış bedelinin suç grubu üyelerinin ülkemizde açılan banka hesaplarına transfer edildiği tespit edilmiştir.

Olay ile ilgili olarak tarihi eserin kaçırıldığı ülkenin mali istihbarat biriminden tarihi eserin yurt dışında satışı ve Türkiye'ye yapılan para transferleri konusunda bilgi temin edilmiş ve elde edilen bilgilerin Türkiye'de tespit edilen bilgilerle uyumlu olduğu görülmüştür.

Öncül suçtan (tarihi eser kaçakçılığı) yakalanan sanıklar, banka hesaplarına yurt dışından yapılan transferlerin amacı konusunda makul bir açıklama yapamamışlar, bu paraların kaynağına yönelik herhangi bir bilgi ve belge de ibraz edememişlerdir.

Araştırma sonucunda ülkemizden yurt dışına kaçırılan tarihi eserin 300 bin ABD Doları karşılığında satıldığı ve satış bedelinin 12 kişiden oluşan suç örgütünün Türkiye'deki banka hesaplarına transfer edildiği tespit edilmiştir. Aklama suçunun işlendiği sonucuna varılan bu olayla ilgili olarak, sanıklar hakkında gerekli cezaya çarptırılmaları ve kara para kapsamındaki 300 bin ABD Dolarının müsadere edilmesi talebiyle ilgili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur. (Kara para kapsamındaki tutarın bir bölümü ele geçirilemediğinden, buna tekabül eden değerlerin de müsadere edilmesi talebinde bulunulmuştur.)

5. Yasa Dışı Uyuşturucu Ticareti

Cumhuriyet Savcılığı tarafından MASAK'a intikal ettirilen ve bir Avrupa ülkesinden alınan adli yardım talebinde, uyuşturucu ticareti ile suçlanan 3 kişiye ilişkin bilgilere yer verilmiş, MASAK'ın olayı kara para aklama suçu kapsamında ele alması Cumhuriyet savcılığınca talep edilmiştir. Söz konusu adli yardım talebinde;

Bay E. Lokantacı'nın yurt dışında lokanta ve kafeteryalar işlettiği ve aynı zamanda uyuşturucu ticareti işinde organizatör olduğu ve işlettiği lokanta ve kafeteryaları uyuşturucu ticaretinden elde ettiği gelirleri gizlemek için kullandığı, Bay M. Zulacı'nın uyuşturucunun naklinden ve araçlarda gizli bölmelere yerleştirilmesinden sorumlu olduğu, Bay B. Bozdurucu'nun da, elde edilen yasa dışı gelirleri bir başka para birimine dönüştürdüğü bilgileri yer almaktadır.

Yapılan araştırmada öncelikle kara para aklama suçunun işlendiği yönünde ciddi kanıtların olması nedeniyle sanıkların bankalardaki hesaplarına ve tapu kayıtlarındaki hak ve alacaklar ile gayrimenkullerine tedbir konulması için ilgili Savcılıklardan talepte bulunulmuştur.

Araştırma sonunda; Bay E. Lokantacı, M. Zulacı ve B. Bozdurucu'nun yasa dışı uyuşturucu ticareti yaptıkları ve önemli miktarda gelir elde ettikleri, Bay E. Lokantacı'nın uyuşturucu gelirlerini gizlemek için lokanta ve kafeteryaları kullandığı, Bay B. Bozdurucu'nun uyuşturucu gelirlerini kaynağından uzaklaştırmak amacıyla bir başka para birimine dönüştürdüğü, bu üç suç failinin aklama amacıyla elde ettikleri suç gelirlerini, Türkiye'deki akrabaları adına açılan banka hesaplarına havale ettikleri, bu gelirlerle gayrimenkul ve taşıt aldıkları, sanıkların akraba ve yakınlarının da kendilerine havale edilen paraların suçtan elde edilen gelir olduğunu bildikleri tespit edilmiştir.

Her üç sanık ile, sorumlu akraba ve yakınları hakkında kara para aklama suçunu işledikleri sonucuna varılmış ve durum Savcılığa intikal ettirilmiştir.

6. Devletten Haksız Vergi İadesi Alınması

Vergi idaresi yetkilileri tarafından yapılan bir vergi incelemesinde, 1990'lı yılların ikinci yarısında bazı kişilerin, kurdukları şirketler yoluyla devletten önemli tutarlarda haksız vergi iadesi aldıkları tespit edilmiş ve konunun kara para aklama suçu bakımından araştırılması için durum MASAK'a iletilmiştir.

MASAK tarafından yapılan araştırma ve incelemede üç kişiden oluşan bir hayali ihracat organizasyonunun devletten haksız KDV alınması suçunu işledikleri tespit edilmiştir. Olayda organizasyon üyelerinden Bay S. Faturacı, bir başka şehirde bulunan ihracatçı firmalara sahte fatura sağlamak ve bu firmaların haksız KDV iadesi almalarını temin etmektedir. Ayrıca sahte faturaların alındığı çeşitli firmalara yapılan komisyon ödemelerine aracılık etmektedir. Bu işlemlerden elde ettiği geliri ise bir yakını üzerine açılan banka hesabına faturacı tarafından yatırmaktadır.

Organizasyonun bir diğer üyesi olan Bay M. Aklar, sahibi ve yöneticisi olduğu şirketler aracılığıyla elde edilen haksız KDV'nin gerçek mahiyetini gizlemek amacıyla, kendisi, aile fertleri ve çalışanları üzerine banka hesapları açmakta ve parayı bu hesaplar üzerinde dolaştırdıktan sonra kendisi ve aile fertleri üzerine çeşitli malvarlığı edinmektedir.

Bay T. İade ise organizasyon kapsamında faaliyet gösteren şirketlerin mali müşavirliğini yapmakta, ihracatçı şirketlere sahte fatura bulmakta ve bunun karşılığında komisyon almaktadır. Elde ettiği gelire ise eşi üzerine gayrimenkul satın alarak elde edilen parayı bir kez daha aklamaktadır.

Devletten haksız KDV iadesi aldıkları ve bu yolla kara para elde ettikleri anlaşılan organizasyon üyelerinin, söz konusu kara parayı aile fertleri ve çalışanlarına ait banka hesaplarında çeşitli transfer işlemine tabi tuttıkları ve menkul ve gayrimenkul malvarlığı edinerek akladıkları tespit edilmiş ve haklarında Savcılığı suç duyurusunda bulunulmuştur.

7. Baskı ve Korkutma Yoluyla Gelir Elde Etme

Suç işlemek amacıyla teşekkül oluşturan bir grup, çeşitli tarihlerde baskı ve korkutma yoluyla 6 kişiden 10 bin TL, iki adet senet ve 1 adet otomobil elde etmişlerdir. Konu kara para aklama yönünden araştırılmak üzere MASAK'a intikal ettirilmiştir.

Yapılan araştırmada grup üyelerinin elde ettikleri nakit paranın bir bölümünü aralarında paylaştıkları, nakit paranın kalan bölümü, iki adet senedi ve otomobili ise teminat göstererek grup adına yeni bir otomobil satın aldıkları tespit edilmiştir.

Baskı ve korkutma yoluyla elde ettikleri nakit, senet ve otomobil şeklindeki kara parayı teminat göstermek suretiyle yeni bir otomobil olarak akladıkları belirlenen grup üyeleri hakkında Savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur.

1.8. KARA PARANIN AKLANMASI İÇİN KULLANILAN KURUM VE YÖNTEMLER

Suç işleyerek elde edilmiş olan kara para çeşitli yollardan aklanır, yasal hale getirilir. Bunun için bankalar devreye sokulur, yurt içinde veya yurt dışında özellikle ithalat, ihracat, taşımacılık ve turizm gibi alanlarda paravan şirketler kurulur; spor ile iştigal eden kulüplerden özellikle de sporcu transferlerinden yararlanır, siyasi partilere veya çeşitli derneklere bağışlar yapılır, rüşvet verilir. Yurt dışında mal, özellikle de silah alınır ve bu mallar yasadışı yollarla yurda sokulur.²⁷

Aslında kara para aklama yöntemlerini sınırlamak mümkün olmamaktadır. Bu yöntemleri geliştirmek insanların yaratıcı gücüne bağlıdır. Aklama yöntemleri ülkeden ülkeye, finansal sistemlerde kullanılan araçların çeşitliliğine bağlı olarak değişir. Yasadışı yollardan elde edilen gelirin kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda fikir oluşturmak amacıyla, başta teknolojinin sağladığı imkanlar olmak üzere birçok yöntem kullanılmaktadır.

²⁷ Bahri Öztürk, R. Mustafa Erdem, Veli Özer Özbek, *Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara 2000, s. 614.

Emniyet birimleri, kara para aklamanın 180 çeşit yolunu deşifre etmiştir. Bu yöntemlerden bazıları şöyledir: Özelleştirme ihalelerine girmek, piyango ve şans oyunlarından büyük ikramiye kazanan kişilere ulaşım bileti/kuponu almak, plaj hizmeti vermek, turizm tesisi kurmak, pahalı gemi/yat, araba almak, değerli madenler almak, birkaç dakikada paravan şirket kurmak, şirketin sermaye artırımına gitmesi, sanat eseri ve tarihî eserler almak, finans piyasasına girmek, alışveriş merkezleri açmak, sahte veya şişirilmiş faturalar kullanmak, yabancı bir ülkede bloke edilmiş olan paranın teminat olarak gösterilmesi suretiyle bulunduğu yerdeki bir bankadan kredi almak, kumarhane ve bahis işletmeleri açmak, vergi muafiyeti bulunan ülkelere alınan kredi kartlarını kullanmak, nakit alımlar yapmak, parayı yurtdışına kaçırmak, kıymetli evrak almak, serbest bölgelerde sunulan hizmetlerden yararlanmak, gayrimenkul almak, sanat eserleri almak/satmak, büyük paralara sahte veya hakiki tarihi eserler almak.²⁸

1.8.1. Sık Kullanılan Yöntemler

1.8.1.1. Fonların Yasadışı İthalı

Bu yöntem, suç gelirlerinin elde edildiği ülkeden, denetim altında olmadan veya bu konuda yardımcı olmaya müsait kuruluşların bulunduğu ve fonların kolaylıkla aktarılabileceği başka bir ülkeye fiziken taşınması anlamına gelmektedir.

1.8.1.2. Şirinler Yöntemi

Şirinler yöntemi büyük tutarlı yasadışı fonların, dikkat çekmemek ve resmi raporlama eşiklerinden kaçınmak amacıyla çok sayıda kişi adına açılmış hesaplara bölünerek yatırılmasıdır.

Birçok ülkede bir suç olup şüpheli işlem bildirimini düzenlenerek rapor edilmesi gerekir. Parçalamayla iştigal eden kişiler, aklayıcılar tarafından tutulan ve “şirinler” adı verilen ayakçılardır.

Bu ayakçılar, bir bankadan diğer bankaya giderler ve bildirim eşliğinin altındaki meblağlarda nakit yatırılırlar ve parasal araçlar satın alırlar. Şirinler yöntemi bankacılık, para havalesi ve kumarhane sektörleri de dahil birçok endüstride veya düzende uygulanabilir. (Bu durum sadece nakit işlem bildiriminden kurtulmayı sağlar, yoksa şüpheli işlem bildirimini şüphelenilen her durumda yapılabilir).

²⁸ *İşte Kara Para Aklama Yöntemleri*, (3 Nisan 2004), Erişim: 13 Mart 2010, <http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=124960>.

1.8.1.3. Parçalama Yöntemi

Eldeki fonu küçük miktarlara bölüp bankaya yatıracak kadar çok sayıda kişiyi (şirinleri) bulmak mümkün olmayınca, işlem sayısını artırarak bildirimden kaçılıyor.²⁹

Parçalama yöntemini şirinler yöntemine benzetmek mümkündür; çünkü her ikisinde de yüksek tutarlar düşük miktarlara bölünmek suretiyle işleme tabi tutuluyor. Her ikisinde de amaç nakit işlem bildirimlerinden kurtulmak ve dikkat çekmemektir.³⁰

1.8.1.4. Vergi Cennetleri

Vergi cennetleri, özellikle kıyı bankacılığı ve paravan şirketler aracılığıyla kara para aklamanın kolay olduğu ve kullanıldığı yerlerdir.³¹ Kıyı bankaları, buldukları ülkenin para birimi dışında kalan para birimleri ile işlem yaparlar ve genellikle yerleşik olmayan kişiler veya kurumlarla işlem gerçekleştirirler. Yurtiçi finans piyasasının tabi olduğu yasaların, sınırlamaların ve kontrollerin çoğundan muafırlar. Bu sebeple, ‘Serbest Bölge Bankacılığı’ olarak da bilinmektedir. Buna ek olarak da, birçok kıyı bankacılığı merkezinde çok sıkı biçimde sır saklama ilkesi uygulanmaktadır. Bu da kara para aklayıcılarına denetim dışı kalmak, yasal merciler tarafından yapılan soruşturmaları sonuçsuz bırakmak gibi avantajlar sağlamaktadır.

1.8.1.5. Oto-Finans Borç Metodu

Bu yöntemi örnek bir olayla 4 aşamada anlatmak mümkündür.

1. Kara para aklayacak kişi vergi cennetleri (off-shore) merkezine gider ve kara parayı burada faaliyet gösteren A bankasına yatırır (daha sonra bu parayı bir başka ülkedeki B bankasına da aktarabilir).
2. Daha sonra kendi ülkesindeki C bankasına başvurarak A (veya B) bankasındaki hesabını teminat göstermek suretiyle kredi talebinde bulunur. C bankası da bu krediyi kendisine verir.
3. Aldığı kredi ile istediği yatırımı yapar (Otel, ev, işyeri, araç alabilir vs).

²⁹ “Şirin Hesaplar Açılınca Kara Para Tertemiz Oluyor”, *Yeni Şafak Gazetesi*, (26 Temmuz 2006), Erişim: 20 Nisan 2010, <http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/temmuz/26/e02.html>.

³⁰ *Kara Para Aklama Suçu*, (25 Ekim 2008), Erişim: 20 Nisan 2010, <http://www.karapara.gen.tr/sag/detay.asp?id=26>.

³¹ “T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Türkiye Bankalar Birliği”, *Kara Para Aklanması Suçu ile Mücadele ve Bankaların Yükümlülükleri*, TBB Yayınları, Yayın No:235, Ankara 2003, s. 20.

4. Kredisini C bankasına geri ödemez. C bankası da bu kişinin teminat gösterdiği A (veya B) bankasındaki parasını haciz eder.³²

Böylece, kara parayı elde eden kişi, parasını otel veya bir başka yatırım şeklinde aklanmış olarak ortaya çıkarır.

1.8.1.6. Paravan Ya da Hayali Şirketlerin Kullanılması

Sadece kağıt üzerinde olan, ayırıştırma aşamasında fon transferlerinin bu şirketler üzerinden geçirilmesiyle inceleme esnasında ipucu elde etmeyi zorlaştırma amacıyla kurulmuş şirketlerdir.

Herhangi bir ticaret ya da imalat faaliyetinde bulunmayan ve genellikle sınır-ötesi merkezlerde kurulurlar.

1.8.1.7. Nakit Para Kullanılan İşyerlerinin İşletilmesi (Göstermelik Şirketler)

Nakit para akışının yoğun olarak yaşandığı, kağıt üzerinde değil de gerçekten faaliyet gösteren yerler olabileceği gibi, bürosu olup da herhangi bir faaliyette bulunmayan bir şirket de olabilir.

Bu yöntemde fast food, benzin istasyonu gibi nakit para akışının yoğun olduğu işyerleri kurulur. Bu tür işyerlerinin seçilmesinin nedeni bunların muhasebe denetimlerinin yapılmasının oldukça zor olmasıdır. Böylece yasa dışı kaynaklardan gelen fonlar, bu işyerlerinden elde edilen gelirlere karıştırılabiliyor.³³

1.8.1.8. Kumarhaneler ve Gazinolar

Bu yöntemle aklayıcı önce kumarhaneye gider, kasadan bol miktarlı nakit karşılığı fiş alır, oyun makinesine ya bir kaçını atar ya da hiç atmadan geri dönüp bu denli nakit parayı üzerinde taşıyamayacağını söyleyip kendisine çek kesilmesini talep eder, netice itibari ile kaynağı belli olmuş, sorulduğunda kumardan kazandığını söylemesi kolay olur, aksinin ispatı ise neredeyse olanaksızlaşır. Yine aklayıcı gerektiğinde talih oyunlarını bir grup kurarak izlemeye çalışır, at yarışları, Milli piyango, spor toto-loto ve benzeri çekilişlerde ikramiye kazan talihlileri saptayıp,

³² T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Türkiye Bankalar Birliği, *Kara Para Aklanması Suçu ile Mücadele ve Bankaların Yükümlülükleri*, TBB Yayınları, Yayın No:235, Ankara 2003, s. 23.

³³ "Kara Para Aklama Yöntemleri!", *Anadolu Ajansı*, (25 Temmuz 2006), Erişim: 7 Nisan 2010, <http://arsiv.sabah.com.tr/2006/07/25/eko97.html>.

ellerindeki ikramiye tutarının bir katını fazla ödeyerek biletleri alıp alacağı ikramiye ile kara sermayeyi yasal zemine kavuşturmuş olur.³⁴

1.8.1.9. Sahte ya da Şişirilmiş Faturaların Kullanılması

Genellikle aklayıcı bir başka ülkede faaliyet gösteren her hangi bir kurum ile anlaşır ve mal almış gibi şişirilmiş bir fatura alır. Ülkesinden faturayı aldığı ülkeye fatura bedelini transfer eder mal ithalatı yapmaksızın, transferi gerçekleştirdiği ülkeye hem yatırım yapmış olur hem de bu vesile ile parayı aklamış yasal zeminine kavuşturmuş, kaynağından uzaklaştırmış olur.³⁵

1.8.1.10. Döviz Alımı ve Döviz Büfelerinin Kullanılması

Nakit değişimi (Exchange) yoluyla döviz bürolarında çok miktarda nakit takas edilebilmektedir. Özellikle aklayıcının parası döviz ise (ki genelde böyledir) aklama işlemini daha kolay yapabilmektedir. Hatta bazı döviz büroları paranın naklini de sağlamaktadırlar.

Döviz büroları sayesinde, elde edilen büyük miktardaki yasa dışı kara para suçludan alınarak döviz bürolarında kendi adına açtığı banka hesabına yatırmak ve buradan transfer etmek suretiyle aklama sürecine katkıda bulunur. Nakit halindeki yasa dışı gelir, döviz büroları tarafından bir döviz kurundan diğerine çevirmek veya bozuk paraları tümleştirmek suretiyle finansal sistem içerisinde plase edilmektedir.³⁶ Aklama işlemlerinde döviz bürolarının kullanılmasının kara paranın kaynağından para cinsi olarak uzaklaştırılması, küçük banknotların büyüklerine çevrilmesi ve nakit karşılığı seyahat çeki, Euro çek ve kişisel çek gibi bazı parasal araçlar alınabilmesi gibi bir takım avantajları bulunmaktadır.³⁷

1.8.1.11. Alternatif Havale Sistemleri

Nakdin Hawala – Hundi gibi Alternatif Bankacılık sistemleri ile yurt dışına çıkartılmaya çalışılmaktadır.

³⁴ Muhsin Koçak, “Kara Para-Aklanması-Aklama Suçu-Müsadere”, *Hukuki İncelemeler Kütüphanesi*, (29 Mayıs 2008), Erişim: 5 Mart 2010, <http://www.turkhukuk sitesi.com>.

³⁵ Muhsin Koçak, “Kara Para-Aklanması-Aklama Suçu-Müsadere”, *Hukuki İncelemeler Kütüphanesi*, (29 Mayıs 2008), Erişim: 5 Mart 2010, <http://www.turkhukuk sitesi.com>.

³⁶ Abdurrahman Öztürk, “Bir Organize Suç Olarak Kara Para Aklamayla Ulusal ve Uluslararası Planda Mücadele”, *Avrasya Dosyası*, 9(2), 2003, s. 153.

³⁷ Yıldırım Akar, *Kara Paranın Aklanması*, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Ankara 1997, s. 74.

Hawala sistemi alternatif bankacılık sistemlerinden biridir. Bu alternatif bankacılık sistemlerine yeraltı bankacılığı adı da veriliyor. Hawala öncelikle, güvene dayalı bir alternatif havale sistemi, Güney Asya ve Körfez Ülkeleri ile ilişkili ve diğer alternatif havale sistemleri gibi kara para aklayıcılarının istismarına açık bir sistemdir. Esas olarak, bu sistemin temel direği güvendir ve sistemin altında “Hawala sistemini kullanan kaybetmez.” prensibi yatıyor.³⁸

TADOC'ta (TADOC, Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi, Kara para Araştırma Merkezi) düzenlenen “ Kara Paranın Aklanması, Suçun Mali Kaynakları ve Terörün Finans Kaynakları Programlarında” katılımcıların birçoğu tarafından bu sistemin ülkemizde kullanılmasının ütopya olduğu düşünülmektedir. Oysa bu sistemin uygulandığı ülkelere (FEİ Chien – ÇİN, Padala – FİLİPİNLER, Hundi- HİNDİSTAN, Hui Kuan- HONK KONG ve Phei Kwan-Tayland) baktığımızda bunun legal bir sistem olduğunu ve Avrupa'da Bankacılık sistemi kurulmadan 150 yıl önce kullanıldığını görmekteyiz. Halen birçok ülkede bu sistem tescilli olarak devlet denetiminde kullanılmaktadır. Bundan dolayı bu sisteme Underground Banking (Yer Altı Bankacılığı) yerine Alternative Remittance Systems – ARS (Alternatif Havale sistemi) denmesi daha doğrudur. Bizim için önemli olan bu sistemin kara para aklamada paranın transferi için suistimal edilmesidir. Bundan dolayı özellikle büyük illerimizde bu sistemin kullanılması olasıdır.³⁹

1.8.2. Finans Kurumlarının Aracı Olarak Kullanıldığı Yöntemler

1.8.2.1. Nakit Transferlerinin Yapılması

Bankalar aracılığıyla yapılan transfer işlemlerinden bazılarının şüpheli işlem niteliği bulunmakta olup, bu tür işlemler kara para aklamak amacıyla kullanılabilir. Bu tür transfer işlemlerini şu şekilde sıralamak mümkündür:⁴⁰

1. Uyuşturucu ve kaçakçılık gibi suçlar ile terörist organizasyonların mevcut olduğu ülkelere ve sınır ötesi merkezlerden (Offshore merkezler) veya bu ülke ve merkezlere büyük meblağlı transferlerin yapılması,

³⁸ Gökhan Ercan, “320 Milyar Dolarlık Uyuşturucu Pazarı”, (5 Şubat 2010), Erişim: 21 Mayıs 2010, <http://www.ekovitrin.com/index.php/320-milyar-dolarlik-uyusturucu-pazari>.

³⁹ Yakup Yılmaz, “Yeni Türk Lirası, Kara Para Aklayıcılarla Mücadelede Yeni Bir Fırsat mı?”, (t.y.), Erişim: 7 Mayıs 2010, https://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/41/web/diger/Yak%C4%B1p_YILMAZER.htmv.

⁴⁰ Murat Kalem, “Bankalar Aracılığı İle Kara Para Aklama”, *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*, 2004, Erişim: 7 Mayıs 2010, <http://www.karapara.gen.tr/makale/detay.asp?id=40>.

2. Kişinin banka nezdindeki hesaplarında anormal bir artışın tespit edilmesi ve bu hesaplara kısa sürelerde büyük miktarda giriş çıkışların olması,
3. Kötü bir ünü olan, belli bir iş kaynağı, ticari geçmişi ve alt yapısı olmayan bir kişi adına veya hesabına büyük miktarlarda nakit hareketlerinin olması veya yurt dışından büyük miktarlarda nakit para gelmesi,
4. Çok sayıda kişinin makul bir açıklama yapmadan, ayrı ayrı hesaplardan aynı hesaba para transferleri yapması,
5. Müşterilerin küçük miktarlarda ve çok sıklıkla hesaplarına para yatırması ve bunun toplamının büyük miktarlara ulaşması ve aynı hesaplarda tutulan paraların parçalara bölünerek ayrı ayrı hesaplarda tutulması,
6. İşletme faaliyetleri ile orantısız ve büyük miktarda meblağı içeren hesapların bulunması,
7. Birbirine yakın tutarda paranın, yine birbirine yakın zamanda ülke dışına çıkması ve girmesi.

1.8.2.2. Banka Hesaplarının Kullanılması

Kara para aklayıcılarının banka hesaplarında bulunan yüklü miktarlardaki paraları, doğal olarak Maliye Bakanlığı görevlilerinin veya Polisin dikkatini çekecektir. Ancak birden çok hesaptaki ve az miktardaki paralar kimsenin dikkatini çekmez. Bu amaçla, kara para aklayıcıları, yurtiçinde ve yurtdışında birden fazla bankada hesap açarak fazla miktarlardaki paralarını bu hesaplara paylaşırlar.⁴¹

Sahte isime hesap açılması, birden çok kişi adına hesap açılması, ortakları arasında bağlantı bulunan birçok paravan şirket ismine hesaplar açılması, daha önce çok az işlem görmüş ya da herhangi bir işlem görmemiş bir müşterinin hesabından açıklanamayacak nitelikte ve aniden yurt içinden ve yurt dışından yoğun havale faaliyetlerinin olmaya başlaması (uyuyan hesap) gibi biçimlerde banka hesapları kullanılabilir.

1.8.2.3. Yatırımla İlgili İşlemlerin Yapılması

Bir başka yöntem olarak karşımıza çıkan yatırım işlemlerinde, nakit paranın herhangi bir değere yatırılması söz konusudur.

⁴¹ Adem Şahin, Fazlı Gökçegöz, “Kara Para Suçu ile Mücadele ve Yasalarda Kara Para”, (t.y.), Erişim: 20 Mart 2010, http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/26/yeni/web/Adem_SAHIN_Fazli_GOKCEGOZ.htm.

Bu işlemlere örnek olarak; büyük miktarlarda menkul kıymet satın alınması, kredi almak amacıyla bankaya başvurulması, kredi borcu veya faizini ödemeyerek bankaya bu borca istinaden teminat gösterilen menkul ya da gayrimenkule el koyması, yüksek tutarlı bir dövizin önemli bir neden göstermeksizin başka bir değerli dövize çevrilmesi türünde işlemler gösterilebilir.

1.8.2.4. Off-Shore Uluslar Arası Faaliyetler

Müdahale ve denetimi ile vergilemenin asgari düzeyde tutulduğu koşullarda konvertibl paralar üzerine işlem yaparak, çok uluslu şirketlere, uluslar arası girişimlere hizmet veren bir bankacılık türüdür.⁴² Genellikle serbest bölgelerde faaliyet gösterirler.

1.8.2.5. Finans Kurumları Çalışanlarının Aracılığından Yararlanılması

Finansal kuruluşların;

- İşlem tesis ederken,
 - Belirli bir miktarın üzerindeki veya elektronik fon transferleri gibi işlemleri gerçekleştirirken,
 - Kara para aklama veya terörizmin finansmanı konusunda şüphe duyduklarında,
 - Daha önce elde edilen müşteri kimlik verilerinin yeterliliği veya doğruluğu hakkında şüphe duyduklarında, müşterilerinin kimliklerini tespit ve teyit etmek başta olmak üzere müşterini tanı ilkesinin gerektirdiği tedbirleri uygulamaları gerekmektedir.⁴³
- Ancak kara para aklayıcılarının finans kurumlarında çalışan bazı kişilerle yaptığı işbirliği neticesinde aklayıcıların işlemleri kolaylaşmakta ve herhangi, bir denetime tabi tutulmadan paralarını kaynağından ayırmak suretiyle aklamaktadırlar.

1.8.2.6. Online Bankacılık

Online bankacılık sistemi, telefon, ATM veya İnternet aracılığıyla mali hizmetlere ulaşma imkanını sağlamaktadır. Kara para aklayıcılarını İnternet aracılığıyla aklama faaliyetlerine iten nedenleri şu şekilde belirtebiliriz:

⁴² Knowledge Bilgi Portal, *Off-Shore Bankacılık*, (8 Mart 2007), Erişim: 8 Mayıs 2010, <http://www.bilgiportal.com/v1/idx/99/1478/Kavramlar/makale/OffShore-Bankacik.html>.

⁴³ Oktay Üstün, "Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) Yeni Kırk Tavsiye Kararı Neler Getiriyor ?", *Bankacılar Dergisi*, S.47, 2003, s. 22.

1. İnternet aracılığıyla yapılan işlemlerin kolaylığı,
2. Müşteri ile bankanın karşılıklı olarak birbiriyle muhatap olmaması,
3. Elektronik transferlerin hızlılığıdır.

İnternet aracılığıyla yapılan kara para aklama yöntemlerinden birisi, İnternet aracılığıyla ödeme hizmetleri sunan bir şirket kurmaktır. Kara para aklayıcı bu şirketi kullanır ve kara parasının bulunduğu ve kendi kontrolünde olan ve belki de off-shore merkezlerdeki hesaplarla bağlantılı kredi kartlarını İnternette sipariş vermek suretiyle kullanarak, bu şirketin hesabını şişirir. Bu durumda aklayıcının şirketi, sunulan hizmet karşılığında faturayı kredi kartı veren şirketler adına keser. Böylece kara para aklayıcı, kara paralarını kurduğu şirket hesabına aktarabilir ve elde edilen paranın İnternet üzerinden mal ve hizmet satışı karşılığında elde edildiğini belirtebilir.⁴⁴

1.9. KARA PARA AKLAMA İLE NİÇİN MÜCADELE EDİLMELİ?

Kara para aklama toplumsal ve ekonomik yaşam üzerinde birçok olumsuz etki söz konusudur. Bu nedenle devletler kara para aklama konusunda bir dizi önlemler almıştır ve aldığı önlemlerle bunu engellemeye çalışmaktadır. Kara para aklama dünyanın üçüncü büyük endüstrisi olarak adlandırılmakta ve suçun her çeşidi ile ilişki içinde bulunmaktadır.⁴⁵ Kara para aklama ile mücadele nedenleri için kısaca şunlar söylenebilir;⁴⁶

1. Yasadışıdır, ulusal ve uluslar arası alanda yaptırım, ağır hapis ve para cezalarına maruz kalınabilir.
2. Geçicidir, mali kurumların aktif ve pasiflerinde ani değişiklikler meydana gelebilir.
3. Devlet, kurum ve kişilere prestij kaybettirir.
4. Reel hareket etmez, piyasada arz-talep-fiyat gibi dengeleri bozar.
5. Güvensizlik ve istikrarsızlık yaşatır.
6. Kanunlara saygılı ve dürüst yatırımcılara zarar verir.
7. Siyasal, ekonomik ve sosyal kurumlara verilen önemi ve güveni azaltır.

⁴⁴ Murat Kalem, "Bankalar Aracılığı ile Kara Para Aklama", *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*, 2004, Erişim: 7 Mayıs 2010, <http://www.karapara.gen.tr/makale/detay.asp?id=40>.

⁴⁵ William Baity, "Banking on Secrecy-The Price for Unfettered Secrecy and Confidentiality in the Face of International Organised Crime and Economic Crime", *Journal of Finansal Crime*, 8(1), Erişim: 8 Mayıs 2010, <http://www.docstoc.com/docs/44127295/Anti-Money-Laundering-Literature-Search-Organized-Crime-World-Bank>.

⁴⁶ Alpaslan Çakır, "Uyum Programının Oluşturulması", *Türkiye Bankalar Birliği Çalışma Grubu*, KKTC Sunumu, 2008.

8. Sahteciliği, rüşveti ve ahlaksızlığı besler.
9. Birey ve toplumların sağlığını tehdit eder.

Büyüme, enflasyon, işsizlik, daralma gibi temel ekonomik göstergeler üzerinde herhangi bir değişme yaşanmazken kara para olarak kullanılan fonlar yerli para biriminin aşırı değer kazanmasına sebep olmakta ve uluslar arası pazarlarda ülke mallarının aşırı pahalalanarak dış ülkelerle rekabet gücünü azaltmaktadır.

Kara paranın aklanmasının önlenmesine yönelik uygulanan tedbirler yasal olarak çalışan birey ve kurumlar üzerinde olumsuz etkiler yaratacak, bürokrasiyi arttırdığı gibi bu kurumlara yeni yükümlülükler getirecektir.⁴⁷

Para aklayıcı rasyonel yatırımcı gibi davranmamaktadır. Onun için bu işlemin getirisinden ziyade paranın güvenilir bir şekilde aklanması önemlidir. Bu nedenle kara para ile işlem yapılan piyasalardan meşru gelirle işlem yapan rasyonel yatırımcıların rekabet etme şansı hemen hemen hiç yoktur.⁴⁸ Üretim faktörlerini, kamu gelirlerini ve yasal ekonominin büyümesinin azalmasına neden olarak ülke ekonomilerini doğrudan etkilemektedir

Küreselleşmenin hızla gerçekleştiği günümüzde sermaye hareketlerinin üzerindeki engellerin kalkması nedeniyle, kara para ülkelere beklenmedik miktarlarda fon girişlerine ve çıkışlarına neden olmaktadır. Bu fon giriş – çıkışları döviz kurlarının istikrarında bozulmalara, entegrasyon içerisinde olan ülkelerin birisinde çıkabilecek krizin zincirleme boyutlar kazanmasına, menkul sermaye ve gayrimenkul sermaye piyasalarının yapılarının bozulmasına neden olmaktadır.

Kara para aklanması işletmelerin mali yapılarında değişikliklere neden olmaktadır.

Kara para aklama amacı ile kurulan ve faaliyet gösteren işletmeler, ekonomik sürece ve piyasalardaki mevcut koşullara bağlı kalmaksızın kendi muhasebe dengelerini kurabilmektedir. Bundan dolayı, bu işletmeler mali yönden bir sıkıntı yaşamamaktadır. Bu şartlar altında bu tür işletmeler ile aynı sektörde faaliyet gösteren diğer işletmeler arasında haksız rekabet doğacaktır. Zaman içerisinde, önlemler alınmadığı takdirde,

⁴⁷ Ergin Ergül, *Kara Para Aklamayla Mücadelenin Nedenleri ve Suç Politikası*, (t.y.), Erişim: 9 Mayıs 2010, <http://www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/karapara.htm>.

⁴⁸ Ergin Ergül, *Kara Para Aklamayla Mücadelenin Nedenleri ve Suç Politikası*, (t.y.), Erişim: 9 Mayıs 2010, <http://www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/karapara.htm>.

yasal olarak faaliyet gösteren işletmeler yerlerini kara para aklama amacı ile kurulan işletmelere bırakacaktır.⁴⁹

Kara para aklama, uyuşturucu ve silah kaçakçılarında, örgütlü suç şebekelerine diğer suçları için fon kaynakları oluşturmaktadır. Bu örgütlerin topladıkları kara para, bu örgütlere ekonomik olarak bir güç sağlamakla kalmayacaktır. Ayrıca mevcut kayıtlı ekonominin temellerini sarsacaktır.⁵⁰

Kara paranın kaynağını oluşturan suçların ve kara para aklama suçunun neden olduğu sosyal, ekonomik, siyasi sıkıntılardan kurtulmanın yolu ise bu suçları isleyen örgütleri yok etmektir. Bunun içinde bu örgütleri finanse eden kara para ve kara para aklamanın önüne geçmek ve sorunu kaynağında çözmek gerekmektedir.⁵¹

1.10. KARA PARA İLE KAYIT DIŞI EKONOMİ ARASINDAKİ FARKLAR

Kayıt dışı ve kara paranın karıştırılması toplumda ciddi yanılgı ve karışıklığa neden olmaktadır. Kayıt dışı işlemler sonunda elde edilen değerler, milli gelirin içinde yer alıyor, ancak kayıtlara girmediği için vergi yükümlülüğü doğurmuyor. Genelde, kara para ile kayıt dışı kavramları birbirleriyle özdeşleştiriliyor. Kayıt dışı ile kara paranın tanımlanmasında toplumda bir kavram kargaşası mevcuttur. Aslında bu iki kavram arasında ciddi farklılıklar bulunuyor.

Kara para yasadışı faaliyetlerden elde edilen suç geliridir. Kara para ile kayıt dışı arasındaki en büyük fark, elde edilen gelirin ya da değer kazanılma şeklidir. Kayıt dışı ekonomide tamamen yasal faaliyetler sonucunda elde edilen gelirler söz konusu iken, kara para yasadışı faaliyetlerden elde eden bir suç geliridir.

Elde edilen gelirin ya da değer, kayıt dışında bireysel, kara para'da ise örgütsel faaliyetlerden gelmesi, kayıt dışı ile kara para arasındaki diğer bir farkı oluşturmaktadır. Kara para doğrudan yurtdışına çıkarsa, milli gelir hesaplamalarına girmiyor. Kara para sahibinin yurtiçine paralarını sokmasını teşvik etmek, belki zaman içinde milli gelire

⁴⁹ T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Türkiye Bankalar Birliği, *Kara Paranın Aklanması ile Mücadele ve Bankaların Yükümlülükleri*, TBB Yayınları, Yayın No: 235, Ankara, 2003, s. 3.

⁵⁰ T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Türkiye Bankalar Birliği, *Kara Paranın Aklanması ile Mücadele ve Bankaların Yükümlülükleri*, TBB Yayınları, Yayın No: 235, Ankara 2003, s. 3.

⁵¹ Fatih Kaya, *Kara Para Aklama ve Kara Para Aklamanın Önlenmesiyle İlgili Mevzuat*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, İstanbul 2007, s. 15.

hatta ekonominin kaynak ihtiyacına orta vadede yardımcı olabilir. Ancak, böyle bir transferi meşru kılmanın hiçbir ahlaki dayanağı bulunmamaktadır.⁵²

Kara para sadece yasa dışı zeminde gerçekleştirilen başka deyişle kayıt dışı ekonominin bileşenlerinden yasa dışı ekonomi içinde yer alan faaliyetleri kapsayacak şekilde tanımlanırsa, kara paranın hacmi kayıt dışı ekonominin hacminden doğal olarak daha küçük olacak ve yasadışı ekonominin başka deyişle kriminal faaliyetlerin büyüklüğüne eşit olacaktır.⁵³

1.11. KARA PARANIN AKLANMASININ ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEMEL ULUSLARARASI METİN VE OLUŞUMLAR

Suç gelirleri, suçu işleyenlere o kadar cazip gelmektedir ki, elde edilen gelirler çoğu zaman, suçun tekrar işlenmesi ya da suçlu bireylerin güçlenmesi için kullanılmaktadır. Özellikle örgütlü suçlar neticesinde elde edilen gelirler suç örgütünün gelişmesi için kullanılmakta ve böylece suç örgütleri giderek güçlenmekte ayrıca suça eğilimli kişiler için bir cazibe merkezi halini almaktadır.⁵⁴ Böylece hukuk sistemi, devlet düzeni bir şekilde zarar görmektedir.

Bu durumlar göz önüne alınarak devletler uluslar arası alanda bir dizi önlemler almışlar, bir araya gelerek uluslar arası sözleşme ve konvansiyonlar düzenlemişlerdir. Bunlar Viyana Konvansiyonu, Strazburg Konvansiyonu, Palermo Konvansiyonu, AB 91/308/EEC Direktifi olarak belirtilebilir. Uluslar arası alanda yapılan bu düzenlemeler neticesinde ülkemiz de mevzuatını değerlendirmiş ve 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun ‘Kara Para Aklanma Suçunu’ tam olarak karşılamadığı kanısına varılmış ve kara paranın aklanmasına ilişkin özel bir ceza kanunu çıkarılmıştır.

4208 Sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun 13.11.1996 tarihinde kabul edilerek 19.11.1996 tarihinde 22882 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. 4208 sayılı kanun ile ayrıca, bir uzmanlık kurulu olan “Mali Suçları Araştırma Kurulu” (MASAK), kara para aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi ile görevlendirilmiş ve 17 Şubat 1997 tarihinde fiilen göreve başlamıştır.

⁵² Metin Ercan, “Kayıt Dışı Ekonomi ve Kara Para”, *Radikal Gazetesi Ekonomi Arşivi*, (30 Haziran 2004), Erişim: 11 Mayıs 2010,

<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazarYazisi&ArticleID=715293&Yazar=METİN ERCAN&Date=13.09.2010&CategoryID=101>.

⁵³ İstanbul SMMMÖ, *Kara Para Nedir? Kayıt Dışı Ekonomi İle Nasıl Bir Bağlantısı Vardır? Kayıtdışı Ekonomi ve Çözüm Yolları*, İstanbul 2006, ss.41-42.

⁵⁴ Abdullah Ok, “5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu Açısından Kara Para Aklanması Suçu ve 4208 Sayılı Yasa ile Karşılaştırılması”, *Legal Mali Hukuk Dergisi*, 2005, s. 3.

Yapılan düzenlenmenin ardından 26.09.2004 tarihinde 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu kabul edilmiştir. 5237 Sayılı Kanun 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe girmiş ve kanunun 282. maddesi 4208 sayılı kanunla paralel bir düzenleme yaparak “Suçtan Kaynaklanan Mal Varlığı Değerlerini Aklama” suçu düzenlenmiştir. 5237 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle kara paraya ilişkin biri özel diğeri de genel iki farklı suç tanımlanmıştır. Bu durum uygulamada karışıklığa neden olmaktadır. Ayrıca ülkemize AB uyum çerçevesiyle kabul edilen anlayış uyarınca özel ceza yasalarından mümkün olduğunca kaçınarak; suçlara ilişkin cezaları genel ceza yasasında belirtilmesi prensip haline getirilmeye başlanmıştır. Bu prensip gereği yaşanan ikiliği ortadan kaldırmak ve uygulamada birliği sağlamak için 11.10.2006 tarihinde 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun⁵⁵ kabul edilmiştir. Şu an ülkemizde kara paranın aklanmasına ilişkin üç ayrı yasa bulunmakta ve bunlar birlikte uygulanmaktadır.

1.11.1. Temel Uluslar Arası Metinler

Birleşmiş Milletler (BM) aklama ile mücadele konusunda Viyana ve Palermo Konvansiyonları ile önemli adımlar atmıştır.⁵⁶ Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi de özel durumlarla ilgili olarak aklama ile mücadele konusunda tüm ülkeleri bağlayıcı kararlar alma yetkisine sahip bulunmaktadır.⁵⁷

Aklama ile mücadele konusunda uluslararası işbirliğini artırmaya yönelik olarak Avrupa Konseyinin R(80)10 sayılı Yasadışı Kaynaklı Fonların Saklanması ve Transferine İlişkin Önlemler Tavsiye Kararı ve Strazburg Konvansiyonu olarak bilinen Suçtan kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına İlişkin Sözleşmedir.⁵⁸

1.11.1.1. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R(80)10 Sayılı Tavsiye Kararı

Avrupa Konseyi Uzmanlar Komitesinin 1977–1980 yılları arasında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ile ilgili olarak yaptığı çalışmaların bir

⁵⁵ “5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun”, *T.C. Resmi Gazete*, 26323, 18 Ekim 2006.

⁵⁶ Paul Allan Schott, *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*, The World Bank, Second Edition, Washington 2004, s. III-5.

⁵⁷ Hasan Aykın, “Kara Paranın Aklanmasıyla Mücadele Konusundaki Temel Uluslararası Metinler ve Oluşumlar”, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, S. 25, Mayıs 2007, ISSN:106-8431, s. 34.

⁵⁸ Hasan Aykın, “Kara Paranın Aklanmasıyla Mücadele Konusundaki Temel Uluslararası Metinler ve Oluşumlar”, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, S. 25, Mayıs 2007, ISSN:106-8431, s. 34.

sonucu olan "Suç Kaynaklı Paranın Saklanması ve Transferlerine Karşı Tedbirler Hakkındaki Tavsiye Kararı", Bakanlar Komitesi'nin 27 Haziran 1980 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.⁵⁹ 1980 yılında alınan bu karar bağlayıcı değildir. Karaparanın aklanması ile ilgili ilk uluslararası girişim olması açısından önem taşıyan bu karar, suçtan elde edilen gelirlerin ülkelerarası transferi, ülkelerarası işbirliği ve özellikle bankacılık sisteminde kimlik tespiti, dolaşımdaki banknotlar gibi konularda düzenlemeler öngörmektedir.⁶⁰

1.11.1.2. Viyana Konvansiyonu

19 Aralık 1988 tarihinde, Viyana Konvansiyonu olarak adlandırılan Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi konferans genel kurulunun 6.toplantısında kabul edilmiştir. Uyuşturucu suçlarından elde edilen gelirlerin, kara para sayılması ve bunun önlenmesine ilişkin düzenlemelerin yapılmasını öngörmektedir.

Uyuşturucu madde kaçakçılığının boyutlarını, yaygınlığını ve vahim sonuçlarını göğüsleyebilmek amacıyla 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi, 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesini Değiştiren 1972 tarihli Protokol ile Değiştirilmiş 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi ve 1971 tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesiyle getirilmiş olan önlemlerin güçlendirilmesi ve yeni önlemler getirilmesi gerektiğini kabul ederek, devletlerin yasal ekonomilerinin temellerini çökerten ve egemenlik, güvenlik ve istikrarını tehdit eden kaçakçılık ile diğer benzer örgütlü suçlar arasındaki bağların varlığını kabul ederek, kaçakçıları bu suçlarından sağladıkları kazançlardan mahrum ederek, kaçakçılık yapmalarına neden olan temel saiki böylece ortadan kaldırmaya kararlı olarak, kaçakçılığın, ortadan kaldırılması amacıyla, ivedi önlemler alınmasını ve birinci öncelik verilmesini gerektiren uluslararası bir suç olduğunu da kabul ederek⁶¹ taraf devletler bu sözleşmeyi imzalamışlardır. Türkiye tarafından, 20.12.1988 yılında imzalanmış, ancak 22.11.1995 yılında 4136 Sayılı Kanun olarak onaylanmıştır.

Bu sözleşme taraf ülkelerin ulusal mevzuatlarında düzenlemeler yapmasını

⁵⁹ Kürşat Türker Ercan, *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklanması Suçu*, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ceza ve Ceza Usul Hukuku Bilim Dalı, Ankara 2008, s. 52.

⁶⁰ Konya Emniyet Müdürlüğü, *Para Nedir? Ne İşe Yarar?*, 2005, Erişim: 12 Mayıs 2010, http://www.konya.pol.tr/sahte_para.htm.

⁶¹ "Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Viyana Konvansiyonu)", *T.C. Resmi Gazete*, 22474, 25 Kasım 1995.

öngörmektedir. Sözleşmenin 3. maddesinde ‘Suçlar ve Yaptırımlar’ başlığı altında, işlenmemesi gereken fiilleri sıralamış ve kasti olarak işlenmesi durumunda, her bir tarafa kendi hukukunda bu fiilleri suç olarak ihdas etmesi yükümlülüğü getirilmiştir.

1.11.1.3. Strazburg Konvansiyonu

Suçtan gelir elde edilmesinin önlenmesi amacıyla, suç gelirlerinin müsadere edilerek aklanmasının önlenmesi ve ayrıca bu amaçla uluslararası işbirliğinin sağlanmasına yönelik olarak, Avrupa Konseyi tarafından 08.11.1990 tarihinde ‘‘Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, Zapt Edilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkında Sözleşme’’ kabul edilmiştir.

Sözleşme kapsamında kara para tüm ağır suç gelirlerini içermektedir.⁶² Bu sözleşmenin hazırlanmasının temel nedeni, uluslararası bir sorun haline gelen suçlarla mücadele etmenin en etkin yolunun suçluların bu suçlardan elde ettikleri mal varlıklarından mahrum bırakılması ve dolayısıyla bu suçların tekrarının önlenmesi, bu konuda uluslararası işbirliğinin tam olarak sağlanmasıdır.⁶³ Bir önceki sözleşme olan Viyana Konvansiyonunda öncül suç tanımlanmamışken bu sözleşmenin 1/(e) maddesinde tanımlanan öncül suç, sözleşmenin 6ncı maddesinde yer alan aklama suçlarından herhangi birisine konu olacak fiil olarak tanımlanmıştır.

1.11.1.4. Palermo Konvansiyonu

Sınır Aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin (United Nations Convention against Transnational Organized Crime - Palermo Sözleşmesi) hazırlık çalışmaları, BM’ye bağlı Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu (SÖCAK) bünyesinde, 9 Aralık 1998 tarih ve 53/111 sayılı BM kararıyla kurulan ‘‘Ad Hoc Komitesi’’ vasıtasıyla, 1999 yılı Ocak ayında başlamıştır. Bu Sözleşme ve ek Protokollerine ilişkin o tarihten son toplantı tarihi olan 27 Ekim 2000’e kadar belirli zamanlarda toplantılar yapılmıştır. Ülkelerin yoğun gayretleri sonucu nihayet, 12-15 Aralık 2000 tarihleri arasında, İtalya’nın Palermo şehrinde yapılan Siyasi Üst Düzey İmza Konferansı gerçekleştirilmiştir.⁶⁴ 29 Eylül 2003’de yürürlüğe giren

⁶² Ergin Ergül, ‘‘Uluslar Arası Hukukta Kara Para Aklamayla Mücadele’’, *Gümrük Dünyası Dergisi*, S. 42, 2004.

⁶³ Muhsin Koçak, ‘‘Kara Para – Aklanması – Aklama Suçu – Müsadere’’, *Hukuki İncelemeler Kütüphanesi*, (29 Mayıs 2008), Erişim: 5 Mart 2010, <http://www.turkhukuksitesi.com>.

⁶⁴ Ömer Ersoy, *Palermo Sözleşmesi – Örgütlü Suçluluğa Karşı Güçlü Bir Adım*, (25 Mart 2009), Erişim: 18 Mayıs 2010, http://www.caginpulisi.com.tr/v1/yazdir.php?art_id=276.

sözleşmeye Türkiye 13.12.2000 tarihinde imza atmış, 30.01.2003 tarih ve 4800 sayılı Kanunla kabul etmiştir.

1.11.1.5. BASEL Komitesi İlkeler Bildirgesi

Belçika, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Hollanda, İsveç, İsviçre, İngiltere, ABD ve Lüksemburg Merkez Bankası temsilcileri ve denetim otoritelerinden oluşan Bankacılık Düzenlemeleri ve Gözetim Uygulamaları Komitesi "Suç Yoluyla Elde Edilmiş Fonların Aklanması İçin Bankacılık Sisteminin Kullanılmasının Önlenmesi" adlı raporu hazırlamıştır.

Bankalar ve diğer finansal kuruluşlar farkında olmadan suç faaliyetinden kaynaklanan paranın mevduat olarak kabulünde veya transferinde araç olarak kullanılabilirler. Böyle işlemlerin arkasındaki amaç bu fonlardan yararlanan sahibi gizlemektir.⁶⁵ Bildiri, bankacılık sistemi yolu ile para aklanmasının önlenmesine yardım amacı ile, bankaların kurmak zorunda oldukları temel politika ve süreçleri taslak olarak ortaya koymayı amaçlamıştır. Buna göre, bankalar, müşterilerinin gerçek kimliklerini tespit etmek amacıyla gereken tüm tedbirleri alacaklar ve tüm hesap sahiplerinin ve kiralık kasalardan yararlanan kimselerin kimliklerini tespit etmeye özel önem vereceklerdir.

Bildiri, bankalar arasında var olan en iyi uygulamaları kuvvetlendirmek ve özellikle ödeme sisteminin cezai kullanımına karşı ihtiyatı teşvik etmeyi ortaya koymuştur.

1.11.2. Temel Uluslar Arası Oluşumlar

1.11.2.1. Mali Eylem Görev Gücü (FATF – Financial Action Task Force)

1989 yılında G-7 ülkeleri (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada) tarafından OECD bünyesinde kurulmuştur. FATF'nin 31 ülke ve 2 bölgesel kuruluş olmak üzere toplam 33 üyesi bulunmaktadır. Türkiye, 24 Eylül 1991 tarihinde FATF'ye üye olmuştur.

Mali Eylem Görev Gücü (FATF) hükümetler arası bir organdır. Finansal Sistemlerin suç geliri elde edenler tarafından kullanılmasını engellemek amacıyla, kara para aklamaya karşı politikalar ve standartlar üretmesi için kurulmuş bir organdır.

⁶⁵ "BASEL Komitesi İlkeler Bildirisi", (12 Aralık 1988), Erişim: 18 Mayıs 2010, <http://www.masak.gov.tr/SucGelirlerininAklanmasi/kronoloji.htm>.

Uluslararası düzeyde ulusal para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede yer almak ve mücadele ilgili politikaların geliştirilmesi ve özendirilmesi için de çalışmalar yapmaktadır. Ayrıca, ulusal yasal ve düzenleyici reformları gerçekleştirmek için gerekli siyasi irade oluşturmak için çalışmalar yapmaktadır.⁶⁶ Söz konusu politikalar, bu tür gelirlerin gelecekteki suç faaliyetleri için kullanılmasını ve meşru ekonomik faaliyetleri etkilemesini önlemeyi amaçlamaktadır.⁶⁷

FATF faaliyetlerini, her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen toplantılar yoluyla yürütmektedir.

FATF, ilk olarak 1990 yılında Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı, 1988 Viyana Sözleşmesi ve Basel Komitesi ilkelerini esas alarak oluşturduğu kara para aklama ile mücadele esaslarını belirten ve sadece uyuşturucu suçlarından elde edilen gelirlerin finansal sistem aracılığı ile aklanmasının takibi konusunda uygulanabilme özelliği taşıyan 40 Tavsiye Kararı yayımlamıştır.⁶⁸ 1990 yılında hazırlanan 40 tavsiye, daha sonra 1996 ve 2003 yıllarında aklama konusunda ortaya çıkan yeni gelişmeleri ve iyi uygulama örneklerini dikkate alarak revize edilmiştir.⁶⁹

Ayrıca 11 Eylül 2001 İkiz Kule saldırısı ardından 15 Avrupa Birliği üyesi ülke FATF'ın yetki alanına terörizminde eklenmesi konusunda çağrı yapmışlar, G-7 Maliye Bakanları da, terörizmin eklenmesine ek olarak özel tavsiyeler oluşturma talebinde bulunmuşlardır. Tüm tavsiyeler için günümüzde 40+9 Tavsiye terimi kullanılmaktadır.

1.11.2.2. Egmont Grubu

Uluslararası metinlerdeki düzenlemeler doğrultusunda, “Şüpheli İşlem Bildirimi”nin kara paranın aklanması ile mücadele sisteminin olmazsa olmaz bir parçası haline gelmesi merkezi bir birim ihtiyacını doğuran en önemli etken olmuştur.

Kara paranın aklanması ile mücadelede, ülkelerin bankalar ve mali kurumlara şüpheli işlem bildiriminde bulunma ve bilgi verme zorunluluğu yüklemeleri sonucunda, her bir ülke tarafından, bildirim konu olan mali bilgileri toplamak, analiz etmek ve yetkili birimlere iletmekle görevli “mali istihbarat birimleri”(FIU) oluşturulmuştur.

⁶⁶ “What is the FATF?”, (t.y.), Erişim: 20 Mayıs 2010, <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/48/11/45139480.pdf>.

⁶⁷ Ülker Mavral, *Kara Para Kayıt Dışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye'ye Yansımaları*, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara 2003, s. 236.

⁶⁸ Oktay Üstün, “Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) Yeni Kırk Tavsiye Kararı Neler Getiriyor?”, *Bankacılar Dergisi*, S. 47, 2003, s. 16.

⁶⁹ Hasan Aykın, “Kara Paranın Aklanmasıyla Mücadele Konusundaki Temel Uluslararası Metinler ve Oluşumlar”, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, S. 25, Mayıs 2007, ISSN:106-8431, s. 38.

9 Haziran 1995 tarihinde, Brüksel’de 24 ülke ve 8 uluslar arası örgütün bir araya gelmesiyle “ Egmont Grubu” oluşturulmuştur. Egmont Grubu’nun temel amacı; ülkelerin ulusal kara paranın aklanmasıyla mücadele sistemlerini geliştirebilmelerine yardımcı olup, uluslar arası bilgi değişiminin önündeki engelleri kaldırmaktır. Söz konusu yardımın kapsamı içerisinde mali istihbarat birimlerine teknolojik yardım, personelin eğitimi, tecrübe ve bilgi aktarılmasının yanı sıra uluslar arası bilgi değişiminin geliştirilip, sistematik bir yapıya kavuşturulması da planlanmaktadır.

EGMONT Grubu'nun 1996 yılında Roma'da yapmış bulunduğu toplantıda "Mali İstihbarat Birimi" tanımı "Kara para aklamayla mücadele için; suç geliri olduğu şüphelenilen (gelirlerle) ilgili veya ulusal mevzuatın ya da düzenlemelerin gerektirdiği kendisine bildirilen mali bilgileri almak ve izin verildiği takdirde talep, analiz etmek ve ilgili makamlara tevzi etmekten sorumlu bir merkezi ulusal birim” olarak yapılmıştır.⁷⁰

Ülkemizde Mali İstihbarat Birimi görevini 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanun gereği kurulan Mali Suçları Araştırma Kurulu(MASAK) yürütmektedir.⁷¹

1.11.2.3. Uyuşturucu Maddelerin Uluslar Arası Kontrolü Birleşmiş Milletler Programı (UNDCP)

20 Aralık 1988 Viyana Sözleşmesi hükümlerinin sonucuna bağlı olarak 1991 yılında oluşturulmuştur. Başlarda uyuşturucu maddelerinin kontrolünü ele almışsa da sonraları suç gelirlerinin aklanmasına karşı mücadeleyi de kapsamına almıştır.

FATF 'la olan ilişkilerini kurumsallaştırmış ve uyuşturucu ve psikotrop maddelerin suiistimaline karşı tedbirlere ve kontrole tâbi maddelerin yasadışı kaçakçılığının ve üretiminin cezalandırmasına ilişkin bir yasa modeli hazırlamıştır. Bu kanun modeli 1992 Haziranında hazırlanmıştır ve suç gelirlerini aklama üzerine çok özel hükümler içermektedir. Bu örgüt, suç gelirlerini aklama ile mücadelede uluslararası çabalara ilişkin bilgilere elektronik erişim hakkında çalışmalar yapmaktadır. Bu bağlamda, uluslararası para aklama enformasyon ağının bir parçası olarak "para aklama ile mücadele uluslararası veri sistemi " oluşturulmuştur. Bu sistemin amacı, uluslararası

⁷⁰ Ülker Mavral, *Kara Para Kayıt Dışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye'ye Yansımaları*, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara 2003, s. 151.

⁷¹ Kuntay Çelik, Selen Işıl Koçağra, Kadir Güler, *Kara Para Aklama, Tanımı, Aşamaları, Yöntemleri ve İlgili Uluslararası Çalışmalar*, MASAK Yayın No: 1, Ankara 2000, s. 117.

alandaki mevzuat ile karşı tedbirler hakkında bilgi vermektir. Söz konusu bilgiler 73 kategoriye ayrılmış olup 3 ayrı dilde (İngilizce, Fransızca, İspanyolca) verilmektedir.

Türkiye'nin ulusal ve uluslararası düzeyde uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı üretim, kullanım ve kaçakçılığına karşı süregelen kararlı mücadelesini eğitim sahasında da sürdürmek, Organize suç gruplarıyla mücadeleyi, bilimsel veriler ışığında sürekli ve sağlıklı kılabilmek, Bölgesel ve uluslararası işbirliğinin kurulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi için uygun bir zemin oluşturmak, Değişik ülkelerden ve Ülkemizdeki farklı kurumlardan gelen kursiyerleri kaynaştırma yoluyla, anılan suçlarla mücadele alanında sosyal bir network kurmak, dolayısıyla uluslararası işbirliğinin güçlenmesine katkıda bulunmak gibi amaçlara ulaşmak doğrultusunda; Birleşmiş Milletler öncülüğünde ve Türkiye - UNDCP işbirliği çerçevesinde, 26.06.2000 (*Bu tarih her yıl Dünya Uyuşturucu ile Mücadele Günü olarak kutlanmaktadır.*) tarihinde Ankara'da Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'na bağlı olarak Ülkemizin ilk uluslararası nitelikli mücadeleciler kurum akademisi olan; "Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi (TADOC)" kurulmuştur.⁷²

1.12. HUKUKUMUZDA KARA PARANIN AKLANMASI SUÇLARI

1.12.1. Suçun Mahiyeti

Örgütlü Suçun Mahiyetine İlişkin Bilgilerin Toplanması, Değişimi ve Analizi

1. Her Taraf Devlet, kendi ülkesindeki örgütlü suçlara kansan profesyonel grupların ve kullanılan teknolojilerin yanı sıra, örgütlü suç eğilimlerinin, örgütlü suç eylemlerinin meydana geldiği koşulları, bilimsel ve akademik topluluklarla danışılarak analizini değerlendirecektir.

2. Taraf Devletler, örgütlü suç faaliyetlerine ilişkin analitik uzmanlığı uluslararası ve bölgesel teşkilatlar aracılığıyla geliştirmeyi ve birbirleriyle paylaşmayı düşüneceklerdir. Bu amaçla, ortak tanımlamalar, standartlar ve metodolojiler geliştirilmeli ve gerektiği gibi uygulanmalıdır.

3. Her Taraf Devlet, örgütlü suçla mücadelede uyguladığı politikaları ve aldığı önlemleri izlemeyi ve bunların etkinlik ve verimliliğini değerlendirmeyi göz önünde bulunduracaktır.

⁷² *Turkish International Academy Against Drugs and Organized Crime*, (t.y.), Erişim: 13 Nisan 2010, <http://candidates2003.emcdda.europa.eu/download/tr/tadoc-turkish.doc>.

1.12.2. Suçun Hukuki Konusu

Suçun konusu kara para olup, bir değere kara para niteliği verebilmek için onun suçtan elde edilmiş olması gerekir. Bu noktada yasa söz konusu suçları 2. maddesinde sayarak belirlemiş olup bu suçlardan elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dâhil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değerın kara para olacağını öngörmüştür.

1.12.3. Kara Parayı Doğuran Suçlar

4208 sayılı kanun gereği suçun iki ön şartı mevcut olup, bunlardan ilki bu kapsamda mütalaa edilecek fiillerin TCK' nın 296. maddesi kapsamında olmaması gerekir. İkinci ön şart ise suçun konusunun yani kara paranın 2. maddede sayılan suçlardan elde edilmiş olmasıdır.⁷³ Kanun, öncelikle kara para ile mücadeleyi amaç olarak belirlemekte bu mücadele yürütülürken kullanılacak çerçeveyi çizmektedir.

Bu suçlar;

1. 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanundaki,
2. 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanundaki,
3. 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanundaki,
4. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkında Kanundaki,
5. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 259 uncu maddesinin (b) fıkrasındaki,
6. 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22. maddesinin (4) numaralı fıkrasındaki,
7. 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1) ila (7) numaralı alt bentlerindeki,
8. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tasfiyeye tabi tutulan bankalara dair iflas ve konkordatoya ilişkin olarak 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 333. maddesindeki,
9. 765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki Devletin Şahsiyetine Karşı İşlenen Cürümler ve aynı Kanunun 179, 192, 211 ila 220, 264, 316, 317, 318, 319, 322, 325,

⁷³ Kürşat Türker Ercan, *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklanması Suçu*, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ceza ve Ceza Usul Hukuku Bilim Dalı, Ankara 2008, s. 67.

332, 333, 335, 339, 341, 342, 345, 350, 403, 404, 406, 435, 436, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 504 ve 506. maddelerindeki suçlardır.

1.12.4. Suçun Unsurları

1.12.4.1. Suçun Maddi Unsuru

Modern ceza hukukunda suç, bir fiilin varlığı ile oluşur. Kanunlarda bahsedilen fiil hal hareket ya da her hangi bir insan davranışı olabilir. Bu fiil aynı zamanda suçun maddi unsurunu oluşturacaktır. Kara para aklama suçunun maddi unsuru; kara paranın değerlendirilmesi, kullanılması, kaynak ya da niteliğinin, zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi, sınır ötesi harekete tabi tutulması gibi fiillerin işlenmesi halinde suçun maddi unsuru gerçekleşmiş olacaktır.⁷⁴

Kara paranın aklanması suçu açısından, kara paranın değerlendirilmesi, kullanılması, kaynak veya niteliğinin, zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması gibi maddede sınırlı sayılı olarak gösterilmiş fiillerin işlenmesi ile maddi unsur gerçekleşir.⁷⁵ Kanunun saydığı fiillerin her hangi birinin işlenmesi suçun oluşması için yeterli olacaktır.

1.12.4.2. Suçun Manevi Unsuru

Suç olduğu varsayılan bir eylemin gerçekleştirilmesinde maddi unsur kadar manevi unsorda önemlidir. Bu manevi unsur kast ve taksir olarak karşımıza çıkar.

Kara paranın aklanması suçu kastın varlığıyla işlenebilir. Kanunumuzda suçun taksirli şeklinden bahsedilmemektedir. Kastın varlığı için yasada sayılan şekliyle kara parayı kullanma, iktisap etme, sınır ötesi harekete tabi tutma vs. iradesi olmalıdır.⁷⁶

4208 sayılı yasaya ilişkin Hükümet Teklifinde 'bilme' unsurunun yanında 'bilmesi gerekme' unsuruna da yer verilmişti. Ancak Plan ve Bütçe Komisyonunun kabul ettiği metinde ve Kanunumuzda bu unsur yer almamıştır.⁷⁷

İşlenen suçta kastın varlığının kanıtlanması için, şüpheli bir mali işlemin kanıtlanması, sonra aklanan para ile suç arasındaki bağın kanıtlanması, son olarak da,

⁷⁴ Muhsin Koçak, "Kara Para-Aklanması-Aklama Suçu-Müsadere", *Hukuki İncelemeler Kütüphanesi*, (29 Mayıs 2008), Erişim: 5 Mart 2010, <http://www.turkhukuk sitesi.com>.

⁷⁵ Halim İpek, *Önemli Bir Sorun; Kara Para ve Kara Paranın Aklanması*, Beta Yayınları, İstanbul 2000, s. 87.

⁷⁶ Mehmet Özcan, Galip Küçüközyiğit, *Kara Paranın Aklanması Suçu ve Hukukumuzda Düzenlenmesi*, (t.y.) Erişim: 15 Nisan 2010, <http://www.karapara.gen.tr/makale/detay.asp?id=24>.

⁷⁷ Yıldırım Aktürk, "17. Birleşim", *TBBM Tutanak Dergisi*, C.13, Yasama Yılı:2 17.Birleşim.

kara para aklayıcının kullanılan paranın kara para olduğunu bildiğinin kanıtlanması gerekmektedir.

Kanunumuzdaki oluşum göz önünde bulundurulduğunda, öncül suçu işlememiş olan kişilerin kara para aklama suçunun faili olabilmeleri için 'öncül suçu' ya da 'paranın kara para olduğunu' bildiklerinin ispatı gerekmektedir. Aksi takdirde Kanunun kasıt aradığı durumda bilme ve isteme unsuru tam olarak ispatlanmadan suç isnat edilmiş olacaktır ki bu da manevi unsur ile tamamlanmamış bir fiili suç haline getirmek demektir.⁷⁸

⁷⁸ Mehmet Özcan, Galip Küçüközyiğit, *Kara paranın Aklanması Suçu ve Hukukumuzda Düzenlenmesi*, (t.y.), Erişim: 15 Nisan 2010, <http://www.karapara.gen.tr/makale/detay.asp?id=24>.

İKİNCİ BÖLÜM

ADLİ MUASEBE VE ADLİ MUHASEBECİLİK

2.1. ADLİ'NİN TANIMI

Adli, İngilizce'de 'Forensic' kelimesinin Türkçe karşılığıdır. Sözlük anlamı olarak, adaletle ilgili, adalete mensup şeklinde tanımlamak mümkündür. "Adli" kelimesini ayrıca, "mahkeme veya kamu tartışmalarına bizzat konu teşkil eden; ilişkili olan veya bu tartışmalarda kullanılan" şeklinde tanımlamak da mümkündür.⁷⁹

2.2. ADLİ MUASEBE VE ADLİ MUHASEBECİLİK KAVRAMLARI

2.2.1. Adli Muhasebe

Adli Muhasebe, muhasebeci iş portföyüne yeni bir özellik katmış, adından yeni söz ettiren bir alandır. Dilimize 'Forensic Accounting' kelimesinden çevrilmiştir.

Adli muhasebe; muhasebe, denetim, hukuk, sayısal yöntemler, finans, bilgisayar teknolojileri gibi alanlarda bilgi ve beceri sahibi olmayı gerektiren ve adli alanda kanıt olarak nitelendirilebilecek bilgi ve belgeleri toplayıp, bunları analiz etme ve değerlendirmeyi kapsayan bir disiplindir.⁸⁰

Adli muhasebe; denetim ve soruşturma becerilerinin hukuki konulara yardımcı olmada ve uyuşmazlıkların çözümünde kullanılan bir uygulamadır.⁸¹ Adli muhasebe, tanımlama, yorumlama, ekonomik işlemlerin kanıt ve raporlanması olayları üzerine yoğunlaşmıştır.⁸²

'Araştırmacı Muhasebe', 'Hile Denetimi' gibi isimlerle de anılan Adli Muhasebe kişinin sahip olabileceği düşünme yeteneği ve kaliteyi gerektirir. Çünkü finansal konularda çözülmemiş sorunlarda başvurulacak olan bir alandır.

Bir başka tanımlama ile adli muhasebe, mevcut deliller kapsamında finansal konulardaki yeteneklerin ve araştırmacılık mantığının çözülmemiş sorunlara uygulanmasıdır.⁸³

⁷⁹ Gökhan Kuloğlu, *Adli Muhasebe Kapsamında Kredi Kartı Dolandırıcılıkları ve Türkiye Örneği*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, 2007, s. 3.

⁸⁰ Nathaniel Cole. "Money Laundering: Forensic Accounting as an Expert Witness", *The Institute of Chartered Accountants of Nigeria 38th Annual Accountants' Conference*, Abuja/Nigeria (15 October 2008), s. 7.

⁸¹ *About Forensic Accounting*, (t.y.), Erişim: 10 Haziran 2010, <http://www.forensic-accounting-information.com/forensic-accounting-careers.htm>.

⁸² D.Larry Crumbley, "Accounting Fraud & Risk", (t.y.), *Journal Of Forensic Accounting*.

⁸³ Uğur Kaya, "Muhasebe Mesleğinde Adli Muhasebe Uzmanlığı ve Türkiye Açısından Gerekliliği", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 2005, s. 53.

Adli Muhasebe, adli yargı kurumlarının kararlarına yardımcı olmak üzere, muhasebe konusunda oluşan anlaşmazlık ve uyuşmazlıklarda sonuca götürecek muhasebe analizlerini kapsar. Adli muhasebe finansal uzmanlığı, hile ve hata bilgisini, ticari bilgiyi ve adli sistemin çalışma şeklini bilmeyi gerektirir.

Adli Muhasebe’de uzmanlaşmak, muhasebe ve hukuk alanında yeterli derecede çalışmayı gerektirir. Adli Muhasebecinin rolü gün geçtikçe genişlemektedir. Adli Muhasebe şirketlerde veya devlet organlarında var olan bir finansal, muhasebesel veya hukuksal bir sorunu gün ışığına çıkaran bir kavramdır.

Adli Muhasebecinin çalışma konusu: şahıs, şirket ve kurumlar arasındaki ihtilaflarda itiraz, alacak, hakemlik, kayyumluk, temsilcilik, tasfiyenin kapanışı, birleşme, tazminat, taraflar arasındaki sözleşmelerin yorumlanması, her türlü muhasebe-finans analiz sistemleri, öz varlık tespit raporlarını genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri doğrultusunda objektifçe hazırlamak ve sunmaktır.

2.2.2. Adli Muhasebecilik

Türkiye’de Başbakanlık, kara para aklama suçunun araştırılması ve incelenmesinde Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları, Gelirler Kontrolleri, Bakanlar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolleri ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarının bilgi ve becerisinden yararlanır.

Ayrıca, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının talebi üzerine görevlendirilecek uzmanlar görevlendirme konusunda bilgi ve belge istemeye, araştırma ve inceleme yapmaya, uygulamayı takip ve denetlemeye, bu maksatla her türlü evrakın tetkikine yetkili kılınmışlardır.

Suistimal yani kötüye kullanma konusu, tüm şirketlerin ilgisini çekmekte, bu konuda ise uzman kişilerin artık şirketlerin suistimal edilip edilmediğini profesyonel bir yardımla açıklığa kavuşturmaya başladığı görünmektedir. Adli muhasebecilik de denen bu alanda uzmanlar şirket kaynaklarının suistimal edilip edilmediğini çok çeşitli yöntemlerle araştırabilmektedirler.

Adli Muhasebe; muhasebe, denetleme ve araştırma becerilerinden oluşan bir sahayı ifade etmektedir. Adli Muhasebecilik, muhasebenin içerisinde yeni bir uzmanlık olmaktan ziyade, muhasebeciliğin köklerine geri dönüşü temsil etmektedir.⁸⁴

Özellikle hukuk alanında çalışanlar, bir soruşturma veya dava esnasında, muhasebe, yönetim, nakit yönetimi, finansal değerlerin yasa ve kurallara uygunluğu, kredi yönetimi, iç denetim, organizasyon, planlama, kayıt tutma, güvenlik ve vergi kayıtları gibi konularda gerekli tavsiyelere ihtiyaç duymaktadırlar.

Özellikle ekonomik suçların uzmanlık gerektiren tabiatı gereği, soruşturmayı yürüten görevlilerin soruşturmayı sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi ve diğer yargılama faaliyetlerine katılanların ekonomiyle ilgili özel bir takım bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir.

Adli muhasebeciler, adli sorunlarda, dava mahkemeye intikal etmeden önce veya dava sürecinde, tartışmanın çözüme kavuşturulabilmesi için gerekli esasları belirleyecek bir hesap analizi sağlamaktadırlar. Adli muhasebeci terimi genellikle gerçeğe ve bilirkişi yargısına ulaşmak için organize bir şekilde seyreden analiz, inceleme, soruşturma, denetleme veya sorgulama işlemlerini gerçekleştiren "Sertifikalı Kamu Muhasebecileri" için kullanılmaktadır.⁸⁵

IRS (Amerika İç Gelirler Servisi)'nden emekli olmuş bir adli muhasebeci olan Robert R. Roche adli muhasebeciyi; "kayıtların görünen değerini kabul etmeyip arka planına bakan, dokümanlar hakkında şüphe duyan, gerçek niyeti araştıran, bilirkişi raporu hazırlayan, özellikle birilerinin yalan söyleme ihtimalinin olduğu durumlarda ortaya çıkan, bireylerle çok detaylı mülakatlar yaparak gerçeği ayrıntılarıyla ortaya koyan kişi" olarak tanımlamaktadır.⁸⁶

2.2.3. Adli Muhasebenin Faaliyet Alanları

Ülkemizde, ne yazık ki uygulaması olamayan Adli Muhasebecilik mesleğinin kapsamı ve özellikleri aşağıda yer alan bölümlerde genel olarak açıklanmıştır.

Muhasebe üç geniş alanı kapsar: dava destek ve araştırma veya soruşturma muhasebesi ve uzman şahitliktir.

⁸⁴ Corné Oberholzer, "Quality Management in Forensic Accounting", *Gordon Institute of Business Science*, November, 2002, s. 2.

⁸⁵ D. Larry Crumbley, "Forensic Accountants Appearing in the Literature", *New Accountant*, Glen Head, 10(7), 1990, s. 25.

⁸⁶ D. Larry Crumbley, "Forensic Accountants Appearing in the Literature", *New Accountant*, Glen Head, 10(7), 1990, s. 23.

2.2.3.1. Dava Destek Danışmanlığı (Hukuki Destek)

Dava destek, hukukçular için var olan veya devam eden durumlarda, konu ile ilgili danışmanlık ve destek hizmetleri sağlayan bir süreçtir. Adli muhasebecilerin dava destek danışmanlığı alanında çeşitli konular yer almaktadır. Bunlar içerisinde her türlü yolsuzluk davaları, işletme değerlemeleri, hasar ve zarar tahminleri, sigorta anlaşmazlıkları, anlaşmalardan doğan sorunlar, patent, hak ve markalarla ilgili doğan sorunlar, işletmelerle ilgili ayrılma veya birleşme davaları, iflas davaları, boşanmalarla ilgili mali anlaşmazlıklar, işletmeler arası sorunlar. Görüldüğü üzere daha çok ekonomik kayıplarla ilgilidir.

Adli muhasebeci faydalı, güvenilir ve ilgili bilgiyi değerlendirir, finansal veriyi toplar ve analiz eder ve bu konuda görüşünü içeren bir rapor hazırlar.⁸⁷ Adli muhasebecinin sahip olduğu finansal bilgi ve uzmanlığı, hukukçuların bu konudaki eksikliklerinin ortadan kalkmasına ve aklama suçu ile ilgili davada daha güvenilir veriler kullanılmasına yardımcı olmaktadır.

2.2.3.2. Araştırmacı Muhasebecilik

Hile denetçiliği veya araştırmacı muhasebecilik adli muhasebecilerin daha yoğun bir şekilde hizmet verdikleri adli muhasebe uygulama alanıdır.⁸⁸ Özellikle işletme çalışanları, tepe yöneticileri ve bireyler tarafından çeşitli alanlarda ve çeşitli biçimlerde hileler yapılabilmektedir. Bu hileleri şu şekilde sıralamak mümkündür; İşletme çalışanlarının işletmelerine karşı hileleri, Kredi kartı hileleri, İnternet hileleri, Yatırımlarla ilgili hileler, Banka işlemleri ile ilgili hileler vs.

Adli muhasebeciler, araştırmacı muhasebecilik bilinciyle bu hileleri ortaya çıkarma, tabi kanıtlar sunarak, katlanılacak olan zararın boyutunu hesaplamak ve caydırıcı önlemlerin alınması konusunda yöneticilere yardımcı olmak gibi görevleri üstlenmişlerdir.

⁸⁷ Cengiz Toraman, Hasan Abdioğlu, Burcu İşgüden, "Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 11(1), 2009, s. 38.

⁸⁸ Zabihollah Rezaee ve Joseph T. Wells, *Financial Statement Fraud: Prevention and Detection*, John Wiley & Sons, Incorporated, NewYork 2002, s. 302.

2.2.3.3. Uzman Bilirkişilik (Uzman Şahitlik)

Kanıt, vasıflı bir mahkeme veya mahkemeye verilen ve bazı mesleki ve teknik alanda deneyimli olan kişinin bilgi temelinde ulaştığı sonuçlar, gerçekler bildirildiğinde ya da onun tarafından testleri, ölçümleri keşfedildiği anlamına gelir.

Bir uzman, diğer tanıkların aksine, onun özel nitelikleri ve deneyimi nedeniyle, görüşü geçerli kanıt olarak verilir. Adli muhasebeci uzman şahitlik hizmeti ile avukatlara, hakimlere ve jüri üyelerine dava konusu olayın yorumlanması zor teknik yönüyle ilgili bilgi vermektedir.⁸⁹

Adli muhasebecilerin uzman şahitlik faaliyetlerinde üstlendikleri görevler arasında; dava konusu ile ilgili olarak gerekli araştırmaları yaparak verileri toplamak, verilerden hareketle bir görüşe ulaşmak, oluşturduğu görüşü mahkemede hakimlere ve avukatlara aydınlatıcı ve öğretici bir biçimde yansıtmak şeklindedir.⁹⁰

2.2.4. Adli Muhasebecilerin Özellikleri

Adli muhasebeciler, birçok konuda mesleki bilgi, özellikle mülkiyet suçları ile ilgili eğitilmiştir. Adli muhasebecilerin normal eğitimlerinin yanında bazı disiplinlerde etkili bir birikim sahibi olmaları gerekmektedir.⁹¹

- Yoğun bir muhasebe bilgisi,
- Hukuk, denetim, İşletme yönetimi, psikoloji, suç bilimi bilgisi

Teknik eğitim bilgisi dışında kişisel özellikler de taşınmalıdır;

- Merak,
- İstikrar,
- Yaratıcılık,
- Organizasyon yeteneği,
- Profesyonelce sağlam kararlar alabilme özelliklerine sahip olmalıdır.

Bunların dışında tüm alternatifleri göz önünde bulundurabilmeli, açık olmalı, detayları dikkatle inceleme ve aynı zamanda büyük resmi görebilme yetisine sahip olmalıdır. Ayrıca, adli muhasebeci olabilmek için etkin dinleme, açık ve özlü bir iletişim becerisine de sahip olması gerekir.

⁸⁹ Abubakar Sadiq Kasum, "The Relevance of Forensic Accounting to Financial Crimes in Private and Public Sectors of Third World Economies: A Study From Nigeria", *The 1st International Conference on Governance Fraud Ethics and Social Responsibility*, (15 April 2009), s. 6.

⁹⁰ Selim Yüksel Pazarçeviren, "Adli Muhasebecilik Mesleği", *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 2005, s. 9.

⁹¹ W.Steve Albrecht, Gerald W. Wernz, Timothy L. Williams, *Fraud: Bringing Light to the Dark Side of Business*, McGraw-Hill.Companies, NewYork 1995, ss. 13-14.

2.2.5. Adli Muhasebecilik İlkeleri

2.2.5.1. Bağımsızlık İlkesi

Adli Muhasebeciler faaliyette buldukları alanlarda soruşturma yaparken herhangi bir olguya, olaya veya kişiye bağımlı olmadan görevlerini yerine getirmek zorundadırlar. Soruşturmanın hukuki veya işletme içerisinde yapılması göze alınmaksızın, adli muhasebeci soruşturmayı gerçekleştirirken objektif olmalıdır.

2.2.5.2. Mesleki Yeterlilik

Adli muhasebe mesleği mensubu bilgi ve fikir birikimi olarak tanımlanan teknik yeterlilik yanında deneyime de sahip olmalıdır. Var olan bilginin zaman içerisinde sürekli olarak yenilenmesi ve geçerliliğinin artırılması bir adli muhasebecinin mesleki yeterlilik alanında olmazsa olmazlarından birisidir.

Soruşturmanın gerçekleştirilmesi aşamasında bilginin yanında ustalık ve profesyonel özen gerekmektedir.

Adli muhasebeci genel isleri kapsamında günlük faaliyetlerinde karşılaşacağı veya devam eden adli muhasebe soruşturmasıyla ilgili belirli olaylara yönelik kişilerle mülakat veya sorguda ihtiyaç duyacağı iletişim yeteneğine sahip olmalıdır.

2.2.5.3. İşin Kapsamı

Adli muhasebenin, soruşturması yapılan olayın tüm detay bilgileri, tarih, olayla ilgili tüm bilgileri içermesi gerekmektedir. Adli muhasebeci muhasebe, idare, bilgisayar sistemleri, maliye, operasyon, risk yönetimi (sigorta) ve güvenlik bilgilerinin ve bu bilgiler üzerine rapor, tanım, ölçüm, analiz ve değerlendirme ifadelerinin güvenilirliğini ve bütünlüğünü gözden geçirmelidir.⁹² Adli muhasebeci, akılcı öngörülerin idare tarafından yeterli, etkin ve ekonomik şekilde uygulanıp uygulanmadığını saptamak için hangi varlıkların kullanılmış veya kullanılmakta olduğunu değerlendirmelidir. Adli muhasebeci, sonuçların saptanan amaçlar ve hedeflerle (bütçeleme ve stratejik planlama gibi) uyumlu olup olmadığını ve operasyon ve programların planlandığı gibi yürütülüp yürütülmediğini anlamak için operasyon ve programları incelemelidir.⁹³

⁹² Gökhan Kuloğlu, *Adli Muhasebe Kapsamında Kredi Kartı Dolandırıcılıkları ve Türkiye Örneği*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Manisa 2007, s. 28.

⁹³ William T. Thornhill, *Forensic Accounting : How To Investigate Financial Fraud*, USD: Business One Irwin Professional Accounting Library, 1995, s. 38.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ADLİ MUHASEBECİLİK MESLEĞİ VE AKLAMA SUÇU İLE
MÜCADELE

3.1. ADLİ MUHASEBE MESLEĞİ VE UYGULAMA ALANLARI
AÇISINDAN AKLAMA SUÇUYLA MÜCADELE

Aklama suçuyla mücadelede suçun varlığının kanıtlanması ve suçun önlenmesine yönelik olarak özellikle alanında her anlamda tam donanımlı bir meslek erbabına ihtiyaç duyulmaktadır.

Hükümetler arası bir organ olan FATF (Mali Eylem Görev Gücü)'ın amacı ulusal ve uluslar arası politikaların geliştirilmesi ve desteklenmesi ile kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele etmektir. Bu anlamda FATF gerekli tedbirlerin uygulanmasında ilerleme, izleme ve karşı tedbirlerin alınmasında ülkeleri teşvik etmektedir.

Mali Eylem Görev Gücü (FATF), üye ülkelere, aklama suçuna karşı özel araştırma tekniklerini ve mekanizmalarını kullanma konusunda uzman olan adli muhasebecilerle birlikte çalışmayı tavsiye etmektedir.⁹⁴

Adli muhasebeciler sahip oldukları bilgi, beceri, deneyim ve kullandıkları araştırma ve soruşturma teknikleri bakımından aklama suçunun tespitine ve önlenmesinde kişi veya kurumlara yardımcı olabilecek görevlilerdir.

Adli muhasebenin uygulama alanlarının içerisinde en önemlileri olan dava destek danışmanlığı, uzman şahitlik ve araştırmacı muhasebecilik ele alındığında aşağıdaki gözlemler ortaya çıkmıştır.

3.1.1. Adli Muhasebecinin Dava Destek Danışmanlığı Hizmeti ve Aklama Suçuyla Mücadele

Daha öncede belirtildiği üzere dava destek danışmanlığı hizmeti faaliyet alanında adli muhasebeciler, hukuki sorunların çözülmesinde hukuki davaların öncesi veya sonrası aşamasında hukukçulara yardımcı olmaktadır.

Denetim süreci gerçeği ve mali tablolar büyük olasılıkla bir hukuk mahkemesinde üretilmeye, kanıt toplama üzerinde dürüstlüğü hakkında görüş ifade etmeye yoğunlaşmaktadır.

⁹⁴ Paul Allan Schott, *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating The Financing of Terrorism*, World Bank Publications, Second Edition, Washington 2006, s. V-27.

Adli muhasebeciler, dava destek danışmanlığı hizmeti uygulama alanı olarak çeşitli konularla ilgilenmektedirler. Bunlar arasında her türlü yolsuzluk davaları, işletme değerlemeleri, hasar ve zarar tahminleri, sigorta anlaşmazlıkları, anlaşmalardan doğan sorunlar, patent, hak ve markalarla ilgili doğan sorunlar, işletmelerle ilgili ayrılma veya birleşme davaları, iflas davaları, boşanmalarla ilgili mali anlaşmazlıklar, işletmeler arası sorunlar vb. şeklinde sayabiliriz.⁹⁵ Adli muhasebe, muhasebede kullanılan bir disiplin, denetim, finans, mali işlemleri ya da anlaşmazlık bulunan olayları inceleyerek yasal yollardan bilgiyi değerlendirir. Adli muhasebeci edindiği bilgiyi bir araya toplar, uzmanlık alanı çerçevesinde analiz eder ve gerekli mercilere rapor şeklinde sunar.

Adli muhasebecilerin bir başka görevi davaların ve dava ile ilgi bilinmeyenlerin değerlendirme formları ile belirlenerek hukukçuların daha rahat bir şekilde belgelere ulaşmalarına yardımcı olmaktır. Adli muhasebecilerin bir hizmeti olan dava destek danışmanlığından, hem sivil davalarda hem de suç davalarında yararlanılabilmektedir.⁹⁶

Adli muhasebecilerin dava destek danışmanlığı hizmeti ile yardımcı olabileceği bir dizi hususlar söz konusudur. Örneğin;

- ❖ Profesyonel ve özlü kanıtlar sunmak,
- ❖ Davaları desteklemek veya davalara karşı çıkmak için belgeler oluşturmak,
- ❖ Özellikle hissedarlar ve ortaklık uyuşmazlıklarında ayrıntılı analizler ve finansal konuları anlamaya çalışmak,
- ❖ Ekonomik kayıpları belirlemek, dava aşamasında konu ile ilgili bilgi vermek,
- ❖ Adli muhasebeci dolandırıcılık soruşturmalarında, varlıkları tanımlama ve kurtarma, dolandırıcılık sonucu elde edilen fonları ve fon kaynaklarını izleme çalışmaları gerçekleştirir,
- ❖ Arabuluculuk ve tahkim, uyuşmazlıklardaki çözüm üretiminde alternatif fikirler ve raporlar sunarak, bireylerin ve işletmelerin daha az düzeyde etkilenmesini ve az zaman kaybı yaşamasını sağlar.

⁹⁵ Nejat Bozkurt, "Muhasebe ve Denetim Mesleğinde Yeni Bir Alan: Adli Muhasebecilik", *Yaklaşım Dergisi*, S. 94, 2000, s. 57.

⁹⁶ D.R. Carmichael, Whittington O. Ray ve Graham Lynford, *Accountants' Handbook, Special Industries and Special Topics*, Accountants' Handbook Vol. 2 Ser. Revised Edition, John Wiley & Sons, Incorporated, 2007, s. 462.

Bilindiği üzere adli muhasebeciler özellikle finansal alanda uzman kişilerdir. Hukukçuların bu alandaki eksikliklerini gidermede ve aklama suçu ile ilgili davaların daha etkileyici bilgiler ve destekleyici iddialarla oluşmasına imkan verirler.

Adli muhasebeciler finansal kayıtları inceleyerek aklama suçu ile ilgili bilgileri, belgeleri, aklama suçunun işlenmesi aşamasındaki gidişatı ortaya koyabilecek kişilerdir. Bu amaçla adli muhasebeci finansal kurumların kayıtlarını, gayrimenkul kayıtlarını, ipotek ve yargı kararlarını, şirket kayıtlarını, komisyonculuk ve ortak fon hesaplarını, sigorta sözleşmelerini ve diğer tüm ticari ilişkilerini değerlendirebilecek yetkinliktedir.⁹⁷ Bu yetkinliğini kullanarak davalara hazırlık aşamasında veya dava esnasında avukatların, şirket yetkililerinin eksik kaldığı finansal konularda, uzman raporunun nasıl hazırlanacağını, önemli teknik konularda hangi konuma gelineceği ve olayla ilgili sağlıklı ve etkili sonucun nasıl alınacağı konusunda bilgi sahibidir.

3.1.2. Adli Muhasebecinin Hile Denetçiliği Hizmeti ve Aklama Suçu ile Mücadele

Son zamanlarda yapılan incelemelerde görülmüştür ki işletmelerdeki tepe yönetimi veya değişik alanlardaki hileler, dolandırıcılıklar, çalışanlar tarafından zimmete para geçirme gibi dolandırıcılıklar önemli sorunlar arz etmektedir.

Yatırımlarla ilgili hileler, ticari rüşvet ve komisyon hileleri, kara para aklama gibi suçlar adli muhasebecilerin hile denetçiliği hizmetini sunması gerektiğini ortaya koymuştur.

Hile denetçiliği ile ileri sürülen şüphelerin doğruluğunu ortaya koymak ya da iddiayı gerekçe göstererek reddetmek amacıyla araştırmalar yapılmaktadır. Adli muhasebeci mesleğinin bu uygulama alanında hesaplarda yer alan hileleri kanıtlayıcı belgeleri ile ortaya koyma gayreti içerisinde.⁹⁸ Bir adli muhasebeci dava destek danışmanlığı hizmetinde olduğu gibi aklama suçu ile ilgili tüm belgeleri ve olguları inceler. Hile denetçileri görevlerini yerine getirirken Hile Değerlendirme Sorgulaması (FAQ- Fraud Assesment Questioning), Çapraz Denetim Tekniği, Kırmızı Bayraklar,

⁹⁷ Paul Allan Schott, *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating The Financing of Terrorism*, World Bank Publications, Washington 2006, s. VII-2.

⁹⁸ Tommie Singleton, Aaron Singleton, Jack Bologna ve Robert Linquist, *Fraud Auditing And Forensic Accounting*, 3. Edition, John Wiley & Sons Inc., USD 2006, s. 31.

Net Varlık Yönetimi, Veri Madenciliği Araçları ve Benford Kanunu gibi denetim tekniklerini kullanmaktadırlar.⁹⁹

Aklama suçuyla mücadelede en çok öne çıkan kurumlardan emniyet güçleri ve avukatlar ile düzenleyici kurum ve kuruluşlar adli muhasebecilerden yardım almaktadırlar. Adli muhasebeci hile denetçiliği veya araştırmacı muhasebecilik hizmeti ile aklama suçunun yerleştirme ve ayırıştırma aşamalarında suç ile ilgili olarak hileli işlemlerin araştırılması faaliyetlerine yoğunlaşmaktadır.¹⁰⁰ Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi amacıyla politika hazırlamak ve uygulama stratejileri geliştirmek, koordinasyonu sağlamak ve yönetmek amacıyla, görüş ve bilgi alışverişinde bulunarak işletme içinde etkinlik sağlar.

Alanında uzman olan adli muhasebeciler hizmet verdikleri kurumlarda aklama suçunun araştırılması ve suçun tespitine ilişkin bilgileri yaptığı incelemeler sonucunda raporlaştırarak kurumda bağlı olduğu birime sunmaktadır. Hile denetçileri hile varlığını kanıtlar, kanıtların yeterli olduğuna ve ikna edici olduğuna kanaat getirerek, hazırlanan raporun gerekli mercilere sunulmasını sağlar.

3.1.3. Adli Muhasebecinin Uzman Şahitlik Hizmeti ve Aklama Suçu ile Mücadele

Daha önceki bölümde de bahsettiğimiz gibi adli muhasebecilerin uzman şahitlik hizmeti olarak belirtilen faaliyeti avukatlara, hakimlere dava konusu olayla ilgili teknik bilgiler sunmaktır. Toplumda yaşanan ve mahkemeye konu olan olayların daha sağlıklı bir biçimde çözüme kavuşturulması bakımından adli muhasebeciliğin bu uygulama alanı oldukça önemlidir.¹⁰¹ Bugün özellikle finansal kurumlar aklama suçu amacıyla çeşitli yollarla kullanılmakta ve kurumlar bu suretle zarara uğratılmaktadır.¹⁰² Denetçi bir yanlış beyan belirlediği zaman, bunun bir yolsuzluk belirtisi olup olmadığını göz önüne almalı, eğer böyle bir belirti varsa bu yanlış beyanın gösterdiklerine ve anlamına

⁹⁹ Nathaniel Cole, "Money Laundering: Forensic Accounting as an Expert Witness", *The Institute of Chartered Accountants of Nigeria 38th Annual Accountants' Conference*, Abuja/Nigeria, (15 October 2008), ss. 22-23.

¹⁰⁰ Cengiz Toraman, Hasan Abdioğlu, Burcu İşgüden, "Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 11(1), 2009, s. 38.

¹⁰¹ Fikret Çankaya ve Bilal Gerekan, "Hile Denetçiliği Mesleği ve Sertifikalı Hile Denetçiliği Mesleki Standartları ve Ahlaki Kuralları", *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, S.28, 2009, s. 96.

¹⁰² Cengiz Toraman, Hasan Abdioğlu, Burcu İşgüden, "Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 11(1), 2009, s. 43.

denetimin çeşitli açılarından bakmalı ve özellikle yönetimin beyanlarının güvenliğini gözden geçirmelidir.¹⁰³

Hile denetçisi olarak adli muhasebeciler, davalarda tanık olarak gösterilen kişilerin en güvenilir olanıdır. Çünkü mahkemelerde bilirkişilik görevi yetersiz kalmaktadır. Aklama suçlarının önlenmesi ve onlarla mücadelede uzman görüş mücadelenin daha sağlıklı sonuçlar doğurmasını sağlayacaktır. Adli muhasebeci uzman şahitlik hizmetiyle adli makamlar veya avukatlarca anlaşılması güç ve karışık finansal verileri anlamlı ilişkiler çerçevesinde ve kanıtlayıcı belgeler eşliğinde açıklayabilecektir.¹⁰⁴ İşte suç gelirlerinin aklanmasında yetkili makamlar, adli muhasebeciler gibi her açıdan donanımlı kişilerle çalışmalarını sürdürdükleri sürece suçlarla mücadelede başarı kaçınılmazdır.

3.2. ADLİ MUHASEBECİLİK MESLEĞİNİN AKLAMA SUÇU İLE MÜCADELEDE TÜRKİYE AÇISINDAN UYGULANMA GEREKLİLİĞİ VE YAPILMASI GEREKEN DÜZENLEMELER

Türkiye’de de ekonomide, toplumda ve iş hayatında kişilerin neden olduğu suç oranları giderek artmakta ve avukatlar davalarında uzman desteğine ihtiyaç duymaktadırlar.¹⁰⁵

Ülkemizde çok yaygın olmayan adli muhasebecilik kavramına yakın olarak bağımsız denetçi, iç denetçi gibi meslek elemanları gösterilmiştir. Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4.(1) maddesi gereğince yükümlüler sayılmıştır. Ancak adli muhasebecilik daha geniş kapsamlıdır ve diğer meslek elemanlarından farklıdır. Normal bir iç denetçi ile adli muhasebeciler arasındaki temel fark, pek çok denetçinin sadece belgeleri, bunları destekleyen belgelerle eşleştirmeleri ve bunu yeterli görmeleridir.¹⁰⁶ Yani içerik olarak incelemeye girmemeleridir. Ancak adli muhasebeciler sınırların ötesine geçmekte, belgelerin hileli olup olmadığını incelemekte, suç gelirlerinin

¹⁰³ Ahmet Başpınar, “Mali Tablo Denetimlerinde Yolsuzluk ve Hataya İlişkin Denetçinin Sorumluluğu”, *Mali Pusula*, Yıl 2, S. 16, (Nisan 2006), s. 97.

¹⁰⁴ Henri Ruijgrok, “Compliance A-Z”, Kluwer, 2008, Deventer, s. 73

¹⁰⁵ Selim Yüksel Pazarçeviren, “Adli Muhasebecilik Mesleği”, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 2005, s. 18.

¹⁰⁶ Selim Yüksel Pazarçeviren, “Adli Muhasebecilik Mesleği”, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 2005, s. 18.

kaynağının varlığını irdeleyerek, ihtiyaç duyan kişi veya kurumlara destekleyici faaliyetlerde bulunmaktadır.

Dünyada gün geçtikçe artan suç işleme eğilimleri yeni mücadele yolları ortaya çıkarmıştır. Yasadışı yollardan büyük miktarlarda suç gelirleri elde edilmektedir.

Suç gelirlerinin kaynağının büyük çoğunluğunu dolandırıcılık, uyuşturucu kaçakçılığı, tarihi eser kaçakçılığı gibi suçlar oluşturmaktadır. Kara para aklayıcıları bu tür suçların geçiş kolaylığı bakımından bazı bölge ve ülkeleri hedef almakta ve böyle yerlerde faaliyet göstermektedirler. Ve biliniyor ki geçmiş yıllardan beri Türkiye her alanda gözde bir ülke olmuştur. Ticaret yollarının da geçiş güzergahında olduğu düşünülürse Türkiye kara para aklayıcıları için aklama suçlarında geçiş noktası olmada tam bir biçilmiş kaftandır.

Türkiye uzun yıllardan bu yana çeşitli suç ve suç örgütleriyle mücadele içinde olan bir ülkedir. Özellikle de terörizm Türkiye'nin kanayan yarasıdır ve ne yazık ki bu konu uzun yıllardan beri Türkiye'yi her alanda olumsuz etkilemektedir. Tabi terörizmin finansmanı da ayrı bir olgudur. Türkiye ve dünya'da var olan terörizmin finansmanında aklama suçuyla elde edilen gelir ile karşı karşıya olunması Türkiye'de terörizmle mücadelede öncelikle aklama suçuyla savaşılmaması gerektiğini göstermektedir.

Aklama suçu ekonomiden toplumsal ve sosyal yapıya kadar pek çok yönden olumsuz etkileri olan bir suç türüdür. Aklama süreci içindeki para, özellikle ekonominin takibi açısından yeterli düzenleme ve denetime sahip olmayan veya bu konuda yetersiz olan ülkelere yönelmektedir. Böyle ülkelerin başında da maalesef Türkiye gelmektedir.

Aklama sürecini tamamlayarak yasal bir görünüm kazanan suç geliri, yeniden sahibine döndüğünde ekonomi içerisinde belirli bazı kişi ve grupların elinde toplanmakta, bu durum gelir dağılımında adaletsizliğe neden olabilmektedir.¹⁰⁷

Türkiye'de aklama suçu ile yakından ilgilenen kurum T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçlar Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK)'dır. MASAK suç gelirlerinin aklanması ile terörün finansmanının önlenmesine dair konularda uzman kuruluştur. Özellikle aklama suçları ile mücadele yükümlülerinin takibini yapmaktadır. MASAK'a yapılan şüpheli işlem bildirimleri ile gerek gerçek kişiler gerekse tüzel kişilere yardımcı

¹⁰⁷ MASAK (Bakanlığı Mali Suçlar Araştırma Kurulu), *Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi*, Yayın No: 9, Ankara 2006, s. 2.

olmaktadır. Şüpheli işlem bildirimleri, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı ile ilgili olduğundan, şüphelenilen finansal işlemlerin, MASAK'a rapor edilmesidir.¹⁰⁸

Yükümlü gruplarına yönelik eğitim faaliyetleri sonucu oluşan farkındalık, şüpheli işlem bildirimleri (ŞİB) sayılarına da yansımış ve 2008 yılı içinde alınan ŞİB sayısı, son beş yılda (2003-2007) alınan ŞİB sayısını (4.908) aşarak 4.924 adede ulaşmıştır.¹⁰⁹ Ancak Türkiye'nin 1991 yılında üye olduğu FATF yani Mali Eylem Görev Gücü'nün 40+9 Tavsiyesinde ki genel durumumuz pek de iç açıcı değildir.

Uyum Düzeyi	Adet
Uyumlu (C)	3
Büyük Ölçüde Uyumlu (LC)	12
Kısmen uyumlu (PC)	22
Uyumsuz(NC)	11
Uygulanamaz (NA)	1

Çizelge 2.1. 40+9 Tavsiyede Genel Durumumuz¹¹⁰

Mali Eylem Görev Gücü (FATF) 2007 yılı şubat ayında üye ülke değerlendirmesinde Türkiye için bir rapor hazırladı. Mali Eylem Görev Gücü kriterlerine uyum için yeni düzenlemelere gitmesi gerektiğinin vurgusu yapılan raporda Türkiye'den aklama suçu ile mücadelede daha ciddi önlemlerin alınması istenilmektedir.¹¹¹

Hazırlanan rapora göre Türkiye 49 kriterden 33'ünden zayıf not almış ve 2 yıl daha uyum için ek süre almıştır. Türkiye 2 yıl sonunda yani Şubat 2009'da bir ön rapor hazırladı ve kusurlu olduğu 33 kriterden 20'sini düzelttiğini ve geri kalan kriterlerde de çalışmalarını sürdürdüğünü bildirdi. Bu ön rapora göre FATF Genel Kurulunda alınan kararla Türkiye 1 yıl, diğer kriterleri tamamlaması için ek süre aldı. Bu uyumsuz olduğumuz 12 kriter Tablo 2.'de gösterilmektedir. Kalan son kriter ise uygulaması olmayan kriterdir.

¹⁰⁸ MASAK, *Şüpheli İşlem Bildirimi*, (t.y.), Erişim: 15 Mart 2010, www.masak.gov.tr.

¹⁰⁹ MASAK (Mali Suçlar Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Faaliyet Raporu 2008*, Ankara 2009, s. 2.

¹¹⁰ MASAK, "Mali Eylem Görev Gücü KPA ve TF ile Mücadele Türkiye III. Tur Karşılıklı Değerlendirmesi", *FATF-GAFI*, s. 8.

¹¹¹ İnönü Akgün Alp, *Kara Para Aklama'da Hiç Mahkumiyet Yok*, (t.y.), Erişim: 18 Mart 2010, <http://www.aklama.net>.

avsiye	Tavsiyenin Konusu	(nihai puan)
5	Müşterinin Tanınması Kuralı (Kimlik Tespiti Ve Teyidi, Nihai Faydalanıcının Tespiti Ve Teyidi, Müşterilerin Devamlı izlenmesi, Basitleştirici Tedbirler, Geliştirilmiş Tedbirler)	C
6	PEPs'lere Yönelik Alınması Gereken İlave Önlemler	C
7	Muhabir Bankacılık İşlemlerinde Alınması Gereken Önlemler	C
9	Üçüncü Tarafla Yürütülen İş İlişkisinde Alınması Gereken Önlemler	C
1	Karmaşık, Olağandışı İşlemlere Özel Dikkat Gösterilmesi	C
2	Mali Olmayan Meslek Ve Kuruluşların Kimlik Tespiti Açısından Alacakları Tedbirler	C
6	Mali Olmayan Meslek Ve Kuruluşların Şüpheli İşlem Bildiriminde Bulunması	C
1	FATF Tavsiyelerini Uygulamayan Ükelere Özel Dikkat Gösterilmesi	C
2	Yurtdışındaki Şubelere de Diğer Ülkenin İzin Verdiği Ölçüde Yükümlülüklerin Uygulanması	C
4	Mali Olmayan Meslek Ve Kuruluşların AML/CFT Önlemlerine Uyum Ve Gözetimi Konusunda Etkili Sistemlerin Bulunması	C
II	Para Transferi Konusunda Alınacak Tedbirler	C

Çizelge 2.2. Uyumsuz Olduğumuz Tavsiyeler¹¹²

¹¹² MASAK, "Mali Eylem Görev Gücü KPA ve TF ile Mücadele Türkiye III. Tur Karşılıklı Değerlendirmesi", FATF-GAFI, s. 15.

SONUÇ

Son zamanlarda özellikle de son on yılda artan suç işleme eylemleri, günümüz toplumlarını hayatın her alanında etkilemektedir. Daha çok sosyal, siyasal, hukuki ve ekonomik olarak suç eylemlerinin işlendiği ülke veya ülkeleri sarsmaktadır.

Haksız ve zahmetsiz, aynı zamanda yasadışı kazançlar ülke halkı arasında ekonomik anlamda dengesizlik yaşanmasına sebep olmakta ve çatışmalar doğurmaktadır. Halkın bir kesimi haksız kazançtan dolayı aşırı zenginleşirken, diğer kesimi aşırı fakirleşmektedir. Bu da adli olarak daha sıkı mücadele gerektirmektedir. Bu durumun daha çok küreselleşme ve teknolojik ilerlemelerle doğru oranda bir seyir izlediği gözlemlenmektedir.

Ekonomilerde ve iş yaşamında kişilerin neden oldukları suç oranları giderek yükselişler göstermektedir. Günümüzde mali usulsüzlükler en hızlı büyüme gösteren suçlar arasındadır. Dünya ekonomisinde meydana gelen olağanüstü gelişmeler, mali müşavirlik ve muhasebecilik mesleğini de değişime zorlamaktadır.

Suçun varlığından haberdar olmanın ötesinde, suçun işleme eyleminin önüne geçilebilmesi, özellikle aklama suçunun engellenmesinin, yani bilmekten çok yapabilmenin önem kazandığı günümüz dünyasında, muhasebe mesleğinin gelişmelere ayak uydurabilmesi daha da önem kazanmıştır. Uzmanlaşma, mali müşavirlik ve muhasebecilik mesleğinin birincil önceliği olmalıdır.

Adli muhasebecilik, yasadışı ve hileli finansal işlemlerin hukuki boyutuyla ele alındığı muhasebe alanıdır.¹¹³ Ülkelerin çeşitli alanlarda büyümeleri ve ekonomilerinin gelişmesi uzmanlık gerektiren bu mesleğe gereksinimi artırmıştır.

Gelişmiş ülkelerde bugün adli muhasebeciler emniyet güçleri ile birlikte suçun araştırma safhasında çalışmakta ve ayrıca dava sürecinde uzman şahit (tanık) olarak hizmet vermektedirler.¹¹⁴

Aklama suçunun son derece karmaşık ve gelişen günümüz teknolojisiyle birlikte daha kolay işlenebilmesi, finansman, finansal kurum ve mali araçlarla ilişkili olması bu konuda, alanında uzman, finansal yeterlilik düzeyine ulaşmış kişilere ihtiyacı

¹¹³ Cengiz Toraman, Hasan Abdioğlu, Burcu İşgüden, “Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 11(1), 2009, s. 48.

¹¹⁴ Gloria Gaylord ve Glenda E. Ried, “Careers In Accounting”, *McGraw-Hill Companies*, Canada 2006, s. 7.

doğurmuştur. Adli muhasebeciler bu alanda finansal bilgi düzeyinde desteğin sağlanabileceği kişilerdir.

Türkiye’de ekonomide, toplumda ve iş hayatında kişilerin neden olduğu suç oranları giderek artmakta ve avukatlar davalarında uzman desteğine ihtiyaç duymaktadırlar.¹¹⁵

Adli muhasebeci sıfatını taşımak ve görevi yerine getirmek için normal bir lisans eğitimi yeteli olmamaktadır. Örneğin adli muhasebecilik mesleğine büyük önem veren ABD’de öncelikle adli muhasebeci olabilmek için adli muhasebeci belgesi almak, ilgili lisans eğitimini tamamlamak, 2 yıllık mesleki deneyim ve ABD’de faaliyet gösteren ‘Diplomalı Hile Araştırmacıları Kuruluşu – ACFE (Association of Certified Fraud Examiners) sınavlarında başarılı olmak gerekmektedir. ACFE adli muhasebecilik alanında faaliyet gösteren kurumların en önemlisi olarak kabul edilmektedir. ACFE meslek sınavlarını;

- ❖ Finansal İşlemler,
- ❖ Araştırmacılık,
- ❖ Yasal Unsurlar,
- ❖ Suç bilimi,

olmak üzere 4 ana bölümde yapmaktadır. Bu söz konusu alanlar göz önünde tutulduğunda sadece lisans eğitiminde edinilen bilgi ve birikim yetersiz kalmakta, ek bir eğitim sistemine ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye’de suç gelirleri ile ilgili problemler fazlasıyla yaşanmaktadır. Bu olumsuz durum gelişmiş ülkelerde de mücadele gerektiren öncül konulardan biridir. Ancak Türkiye ile gelişmiş ülkelere aradaki tek fark, gelişmiş ülkelerde suç gelirlerinin oluşturduğu olumsuz duruma karşı zararı en aza indirmede önlemler alınmakta, Türkiye’de ise bu derece kapsamlı bir çalışma yapılamamaktadır.

Sonuç olarak ‘Adli Muhasebecilik’ mesleğine acil olarak destek verilmelidir. Türkiye’de bu meslek ile ilgili alt yapı oluşturulmalı ve daha geniş kapsamlı çalışmaları hayata geçirilmelidir.

¹¹⁵ Selim Yüksel Pazarçeviren, “Adli Muhasebecilik Mesleği”, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 2005, s. 18.

KAYNAKLAR

“4208 Sayılı Kanun”, *T.C. Resmi Gazete*, 22882, 19 Kasım 1996.

“5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun”, *T.C. Resmi Gazete*, 26323, 18 Ekim 2006.

“Karapara Aklama Yöntemleri”, *Anadolu Ajansı*, (25 Temmuz 2006), Erişim: 7 Nisan 2010, <http://arsiv.sabah.com.tr/2006/07/25/eko97.html>.

“Şirin Hesaplar Açılınca Karapara Tertemiz Oluyor”, *Yeni Şafak Gazetesi*, Ankara, (26 Temmuz 2006), Erişim: 20 Nisan 2010, <http://yenisafak.com.tr/arsiv/2006/temmuz/26/e02.html>.

“Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Vienna Konvansiyonu)”, *T.C. Resmi Gazete*, 22474, 25 Kasım 1995.

Abdioğlu, H., “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesinde, Muhasebe Meslek Elemanlarının Roller ve Sorumlulukları”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, S. 28, 2006, 36.

About Forensic Accounting, (t.y.), Erişim: 10 Haziran 2010, <http://www.forensic-accounting-information.com/forensic-accounting-careers.htm>.

Akar, Y., *Kara Paranın Aklanması*, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Ankara 1997.

Aktürk, Y., “17. Birleşim”, *TBBM Tutanak Dergisi*, C. 13, Yasama Yılı:2 17. Birleşim.

Albrecht, W.S., Wernz, G. W., Williams, T. L., *Fraud: Bringing Light to The Dark Side of Business*, McGraw-Hill.Companies, NewYork 1995, 13-14.

Alp, İ. A., *Kara Para Aklama'da Hiç Mahkumiyet Yok*, (t.y.), Erişim: 18 Mart 2010, <http://www.aklama.net>.

Aykın, H., “Aklama Suçu – Öncül Suç İlişkisi”, *Yaklaşım Dergisi*, (Nisan 2007), 1-3.

Aykın, H., “Kara Paranın Aklanmasıyla Mücadele Konusundaki Temel Uluslararası Metinler ve Oluşumlar”, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, S. 25, (Mayıs 2007), ISSN:106-8431, 34-38.

Baity, W., "Banking on Secrecy-The Price for Unfettered Secrecy and Confidentiality in the Face of International Organised Crime and Economic Crime", *Journal of Finansal Crime*, 8(1), Erişim: 8 Mayıs 2010, <http://www.docstoc.com/docs/44127295/Anti-Money-Laundering-Literature-Search-Organized-Crime-World-Bank>.

BASEL Komitesi İlkeler Bildirisi, (12 Aralık 1988), Erişim: 18 Mayıs 2010, <http://www.masak.gov.tr/SucGelirlerininAklandirisi/kronoloji.htm>

Başpınar, A., "Mali Tablo Denetimlerinde Yolsuzluk ve Hataya İlişkin Denetçinin Sorumluluğu", *Mali Pusula*, Yıl 2, S. 16, (Nisan 2006), 97.

Boorman, J., Ingves, S., *IMF Financial System Abuse, Finacial Crime and Money Laundering-Background Paper*, Prepared by the Monetary and Exchange Affairs and Policy Development and Review Departments, In Consultation with Legal and other Departments, 12 Şubat 2001.

Bozkurt, N., "Muhasebe ve Denetim Mesleğinde Yeni Bir Alan: Adli Muhasebecilik", *Yaklaşım Dergisi*, S. 94, 2000, 57.

Carmichael, D.R., Ray, W. O., Lynford, G., *Accountants' Handbook, Special Industries and Special Topics*, Accountants' Handbook Vol. 2 Ser. Revised Edition, John Wiley & Sons, Incorporated, 2007.

Cole, N., "Money Laundering: Forensic Accounting as an Expert Witness", *The Institute of Chartered Accountants of Nigeria 38th Annual Accountants' Conference*, Abuja/Nigeria 15 October 2008.

Crumbley, D. L., "Forensic Accountants Appearing in the Literature", *New Accountant*, Glen Head, 10(7), 1990, 23-25.

Crumbley, D.L., "Accounting Fraud & Risk", *Journal of Forensic Accounting*, (t.y.).

Çakır, A., "Uyum Programının Oluşturulması", *Türkiye Bankalar Birliği Çalışma Grubu*, KKTC Sunumu, 2008.

Çankaya, F., Gerekan, B., "Hile Denetçiliği Mesleği ve Sertifikalı Hile Denetçiliği Mesleki Standartları ve Ahlaki Kuralları", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, S. 28, 2009.

Çelik, K., Koçağra, S. I., Güler, K., *Kara Para Aklama, Tanımı, Aşamaları, Yöntemleri ve İlgili Uluslararası Çalışmalar*, MASAK Yayın No: 1, Ankara 2000.

Ercan, G., *320 Milyar Dolarlık Uyuşturucu Pazarı*, (5 Şubat 2010), Erişim: 21 Mayıs 2010, <http://www.ekovitrin.com/index.php/320-milyar-dolarlik-uyusturucu-pazari/>.

Ercan, K. T., *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklanması Suçu*, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ceza ve Ceza Usul Hukuku Bilim Dalı, Ankara 2008, 52-67.

Ercan, M., “Kayıt Dışı Ekonomi ve Kara Para”, *Radikal Gazetesi Ekonomi Arşivi*, (30 Haziran 2004), Erişim: 11 Mayıs 2010, <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazarYazisi&ArticleID=715293&Yazar=METİNERCAN&Date=13.09.2010&CategoryID=101>.

Ergül, E., “Uluslar arası Hukukta Kara Para Aklamayla Mücadele”, *Gümrük Dünyası Dergisi*, S. 42, Temmuz 2004.

Ergül, E., *Kara Para Aklamayla Mücadelenin Nedenleri Ve Suç Politikası*, (t.y.), Erişim: 9 Mayıs 2010, <http://www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/karapara.htm>.

Ergül, E., *Türkiye’de Kara Para Aklama*, Ocak 2002, Erişim: 2 Mart 2010, www.turkhukuksitesi.com.

Ersoy, Ö., *Palermo Sözleşmesi – Örgütlü Suçluluğa Karşı Güçlü Bir Adım*, (25 Mart 2009), Erişim: 18 Mayıs 2010, http://www.caginpulisi.com.tr/v1/yazdir.php?art_id=276.

Forensic-accounting, 2005, Erişim: 15 Mayıs 2010, www.forensic-accounting-information.com/forensic-accountaning-careers.htm,2005.

Gaylord, G., Ried, G. E., “Careers In Accounting”, *McGraw-Hill Companies*, Canada 2006.

Genel Hatlarıyla Kara Para ve Aklama Kavramları, (t.y.), Erişim: 2 Mart 2010, http://www.alomaliye.com/mali_suc_anlamlar.htm.

Genel Hatlarıyla Kara Para ve Aklama Kavramları, (t.y.), Erişim: 2 Mart 2010, http://www.alomaliye.com/mali_suc_anlamlar.htm.

Gültekin, H., *Kara Paranın Aklanması Suçu ve Yükümlülük Kavramı*, (t.y.), Erişim: 27 Mart 2010, <http://www.masak.gov.tr/Kurulumuz/egitim/mugla/karapara-egitim-mugla-2.ppt>.

Hopton, D., *Money Laundering: A Concise Guide For All Business*, Ashgate Publishing, Limited, England 2006.

İpek, H., *Önemli Bir Sorun; Kara Para ve Kara Paranın Aklanması*, Beta Yayınları, İstanbul 2000.

İstanbul SMMM , *Kara Para Nedir? Kayıt Dışı Ekonomi İle Nasıl Bir Bağlantısı Vardır? Kayıtdışı Ekonomi ve Çözüm Yolları*, İstanbul 2006.

İşte Kara Para Aklama Yöntemleri, (3 Nisan 2004), Erişim: 3 Mart 2010, <http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=124960>.

Kalem, M., “Bankalar Aracılığı İle Karapara Aklama”, *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*, 2004, Erişim: 7 Mayıs 2010, <http://www.karapara.gen.tr/makale/detay.asp?id=40>.

Kara Para Aklama Suçu, (25 Ekim 2008), Erişim: 20 Nisan 2010, <http://www.karapara.gen.tr/sag/detay.asp?id=26>.

Kara Paranın Aklanmasıyla Mücadelede Uluslararası Sözleşmeler/Diğer Düzenlemeler ve Örgütler, Erişim: 17 Mayıs 2010, http://www.masak.gov.tr/SucGelirlerininAklanmasi/uluslararasi_mucadele.

Kasum, A. S., “The Relevance of Forensic Accounting to Financial Crimes in Private and Public Sectors of Third World Economies: A Study From Nigeria”, *The 1st International Conference on Governance Fraud Ethics and Social Responsibility*, 15 April 2009.

Katı C., (Yapımcı), *Futbolun Karanlık Yüzü, Pusula* [Televizyon Programı], Pusula Tv, İstanbul, (t.y.), Erişim: 15 Nisan 2010, <http://www.pusula.tv/detail.asp?Gundem=5237>.

Kaya, F., *Kara Para Aklama ve Kara Para Aklamanın Önlenmesiyle İlgili Mevzuat*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, İstanbul 2007.

Kaya, U., “Muhasebe Mesleğinde Adli Muhasebe Uzmanlığı ve Türkiye Açısından Gerekliliği”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 2005, 53.

Knowledge Bilgi Portal, *Off-Shore Bankacılık*, (8 Mart 2007), Erişim: 8 Mayıs 2010, <http://www.bilgiportal.com/v1/idx/99/1478/Kavramlar/makale/OffShore-Bankacilk.html>.

Koçak, M., “Karapara-Aklanması-Aklama Suçu-Müsadere”, *Hukuki İncelemeler Kütüphanesi*, (29 Mayıs 2008), Erişim: 5 Mart 2010, <http://www.turkhukuksitesi.com>.

Konya Emniyet Müdürlüğü, *Para Nedir? Ne İşe Yarar?*, 2005, Erişim: 12 Mayıs 2010, http://www.konya.pol.tr/sahte_para.htm.

Kuloğlu, G., *Adli Muhasebe Kapsamında Kredi Kartı Dolandırıcılıkları ve Türkiye Örneği*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Manisa 2007, 3-28.

MASAK, *Şüpheli İşlem Bildirimi*, (t.y.), Erişim: 15 Mart 2010, www.masak.gov.tr.

MASAK (Mali Suçlar Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi*, Yayın No: 9, Ankara 2006.

MASAK (Mali Suçlar Araştırma Kurulu), *Faaliyet Raporu 2008*, Ankara 2009.

MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı), *Faaliyet Raporu 2009*, MASAK, Ankara 2010, 23-33.

MASAK, “Mali Eylem Görev Gücü KPA ve TF ile Mücadele Türkiye III. Tur Karşılıklı Değerlendirmesi”, *FATF-GAFI*, 8-15.

Mavral, Ü., “Kara Para, Kayıt dışı Ekonomi ve Globalleşme İlişkisi”, *Vergi Sorunları Dergisi*, Mart 2003, S. 174, 144.

Mavral, Ü., *Kara Para Kayıt Dışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye'ye Yansımaları*, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara 2003, 151-236.

Oberholzer, C., “Quality Management in Forensic Accounting”, *Gordon Institute of Business Science*, November 2002, 2.

Ok, A., “5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu Açısından Kara Para Aklanması Suçu ve 4208 Sayılı Yasa İle Karşılaştırılması”, *Legal Mali Hukuk Dergisi*, Mart 2005, 3.

Özcan, M., Küçüközyiğit, G., *Kara Paranın Aklanması Suçu ve Hukukumuzda Düzenlenmesi*, (t.y.), Erişim: 15 Nisan 2010, <http://www.karapara.gen.tr/makale/detay.asp?id=24>

Öztürk, A., “Bir Organize Suç Olarak Karapara Aklamayla Ulusal ve Uluslararası Planda Mücadele”, *Avrasya Dosyası*, 9(2), 2003.

Öztürk, B., Erdem, R. M., Özbek, V. Ö., *Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınları, Ankara 2000.

Pazarçeviren, S. Y., “Adli Muhasebecilik Mesleği”, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 2005, 9-18.

- Rezaee, Z., Wells, J. T., *Financial Statement Fraud: Prevention and Detection*, John Wiley & Sons, Incorporated, New York 2002.
- Ruijgrok, H., “Compliance A-Z”, *Kluwer*, 2008, Deventer, 73.
- Schott, P. A., *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating The Financing of Terrorism*, World Bank Publications, Second Edition, Washington 2006.
- Singleton, T., Singleton, A., Bologna, J., Linquist, R., *Fraud Auditing And Forensic Accounting*, 3. Edition, John Wiley & Sons Inc., USD 2006.
- Şahin, A., Gökçeğöz, F., *Kara Para Suçu İle Mücadele ve Yasalarda Kara Para*, (t.y), Erişim: 20 Mart 2010, http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/26/yeni/web/Adem_SAHIN_Fazli_GOKCEGOZ.htm.
- “T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Türkiye Bankalar Birliği”, *Kara Paranın Aklanması ile Mücadele ve Bankaların Yükümlülükleri*, TBB Yayınları, Yayın No:235, Ankara 2003.
- Taşkın, M., *Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Kara Para İlişkisi*, (t.y), Erişim: 27 Mart 2010, <http://www.yayin.adalet.gov.tr/dergi/11say%C4%B1.pdf>.
- Thornhill, W. T., *Forensic Accounting : How To Investigate Financial Fraud*, USD: Business One Irwin Professional Accounting Library, 1995.
- Toraman, C., Abdioğlu, H., İşgüden, B., “Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 11(1), 2009, 20-38-43-48.
- Turkish International Academy Against Druugs and Organized Crime*, (t.y.), Erişim: 13 Nisan 2010, <http://candidates2003.emcdda.europa.eu/download/tr/tadoc-turkish.doc>.
- Türk Hukuk Sitesi, (t.y.), Erişim: 2 Mart 2010, <http://www.turkhukuksitesi.com/mevzuat.php?mid=5231>.
- Türkiye Uyuşturucu, Kara Para Aklama ve Kayıt Dışı “Cennet”i*, S. 2005/10, (2 Mart 2005), Erişim: 2 Nisan 2010, http://www.kizilbayrak.org/2005/sikb.05.10/sayfa_06.html.
- Üstün, O., “Mali Eylem Görev Gücü’nün (FATF) Yeni Kırk Tavsiye Kararı Neler Getiriyor ?”, *Bankacılar Dergisi*, S. 47, 2003, 8-22.
- What is The FATF?*, (t.y.), Erişim: 20 Mayıs 2010, <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/48/11/45139480.pdf>.

Yetim, S., *Kara Paranın Aklanması, Boyutları ve Mafyokrasi*, Nesil Matbaacılık, İstanbul 2000.

Yılmaz, Y., *Yeni Türk Lirası, Karapara Aklayıcılarla Mücadelede Yeni Bir Fırsat Mı?*, (t.y), Erişim: 7 Mayıs 2010, https://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/41/web/diger/Yak%C4%B1p_YILMAZER.htmv.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Handan VURAL
Doğum Yeri ve Tarihi	BERGAMA/1984
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme A.B.D Muhasebe – Finansman
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	-
İş Deneyimi	
Stajlar	-
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	Özel Sektör
İletişim	
E-Posta Adresi	handan.vural@mynet.com yellowdaisy_84@hotmail.com
Tarih	28.10.2010